

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNS ÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az Akadémia ünnepe.

Budapest, május 7.

A hatvanadik ünnepes közgyűlése volt ma a Magyar Tudományos Társaságnak és hogy a mai eseménygazdag időben is országos figyelemre tarthat számot, ezt annak a hatalmas tanulmányok köszönheti, amelyet gróf *Andrássy Gyula*, a politikai élet e komoly munkássága, fényes tehetséggel megáldott vezérszereplője székfoglalójául választott. Mély államférfiúi éleslátással, nemes fajszeretettel és az ékesszólás erejével fejtegette gróf *Andrássy Gyula* az okokat, amelyek Magyarország szabadságát a középkorban megőrizték, miközben párhuzamba vonta Anglia és Franciaország történetét a miénkkel. A díszes hallgatók fészült figyelemmel hallgatta a nagytudomány gróf fejtegetéseit, amelyeknek végső következtetése valósággal politikai eseményre avattak nagyrészt felolvasását, midőn megjelölte a társadalom jövő feladatait és az önző célokat, a felekezeti visszavonás érdekeit kirekesztette a pártalakulások és programok keretéből. A közönség lelkesedéssel tapsolt a hatalmas értekezés befejezte után, rokonszenvenek egész meglevél üdvözölve főiri szerzőjét az ország első tudományos intézetének tagjai közt.

Nemes, őszinte hang, a kötelestudás igaz érzete hatotta át báró *Eötvös Loránd* elnöki megnyitóját, úgy a mint közéletünk e tiszteletreméltó alakjától megszoktuk. A támadás nyers fegyverei helyett, amelyekkel nem egy tagtársra oly tapintatlanul jelt adogat becses létezéséről, az engesztelékenység mezében jelent meg és higgadtan, őszintén beismerte, amit már régen tudtunk, hogy az Akadémia elvesztette népszerűségét, amely egykor annyi nimbuszszal övezte munkásságát. E népszerűtlenség egyrészt a publikum közönyében és főként abban nyilvánlik meg, hogy évről-évre kisebbedik azoknak száma, akik az Akadémiát adományokkal támogatják. A nagyérdemű tudós elnök e jelenség okait kereste és védelmébe fogta az Akadémiát, de megvalljuk, hogy célját egyik irányban sem érte el. Az Akadémia — és itt nem gondolunk köztisztviselésben álló elnökre — mindinkább eltávolodik a nemzet egyetemének szeretetétől és komoly tudományos munkálkodás helyett örömet lel oly intézmények befekettetésében, a melyek szegényen, de önzetlenül és önfeláldozással küzdenek mindenért, a mi a nemzet ügyét előbbre viszi és minden ellen, a mi haladásában megakasztja: vaskalapos tudósok gyarlósgái és önhittsége ellen is.

Hazánk első tudományos intézete, a Magyar Tudományos Akadémia ma délelőtt tartotta palotájának disztermében hatvanadik ünnepes közgyűlését. Közönség gyéren volt, de közelítőnk és a magyar tudományosság jelesei számosan eljöttek. Ott voltak: *Wlassics Gyula* és *Hegedűs Sándor* miniszterek, *Perczel Dezső* képviselőházi elnök, *Császka György* kalocsai érsek, *Szilágyi Dezső*, *Andrássy Tivadar* és *Andrássy Gyula* grófok, *Láng Lajos*, gróf *Kun Gáza*, *Heronymi Károly*, *Berzeviczy Albert*, *Kawiz Gyula*, *Gyulay Pal*, *Beöthy Zsolt*, *Szász Károly*, gróf *Zichy Jenő*, *Szily Kálmán*, *Berczik Árpád*, *Rákosi Jenő*, *Hegedűs István*, *Wartha Vince*, *Than Károly*, *Tóth Lőrinc*, *Lévay József*, *Marczali Henrik*, *Alexander Bernát* stb.

A közgyűlést 10 óra után báró *Eötvös Lőránd* nyitotta meg. Mellette az emelvényen dr. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter, akadémiai elnök, *Szily Kálmán* főtitkár és *Gyulay Pal* foglaltak helyet.

(Az elnöki megnyitó.)

Azzal az óhajással kezdte megnyitó beszédét az elnök, bár mai üdvözlő szorosabba tudná fűzni a kapcsolatot, amely az akadémiát pártfogóhoz, barátaihoz csatolja. Az akadémiának erre kell ezentúl törekednie, különösen ma, amikor érzi maga is, hogy nem népszerű. Keresi beszéde további folyamán a népszerűtlenség okait és hangsúlyozza, hogy az akadémia még ma is rászorul a támogatásra. A költségvetés megállapítása évről-évre több fejtörést okoz, mert jövedelmünk gyarapodása nem tartja lépést szükségleteink növekedésével s mi, ugymond, akiket gazdagoknak mondanak, *szegényeknek* érezzük magunkat. Költséges a mi háztartásunk. Palotában lakunk s ezt a nagy palotát fenn kell tartanunk a maga díszében, nem annyira saját kényelmünkre, mint inkább azért, amiért nekünk adatott, hogy t. i. közből faragott emlékeztető jele legyen ami legnemesebb nemzeti törekvésünknél, a nyelvben, az irodalomban és a tudományban önállóságra törekvésünknél.

Majd hangsúlyozza, hogy az Akadémia nyitva tartja palotáját az irodalmi és tudományos tantesztületnek, könyvtárát a nagyközönségnek és támogatja a tudományos és irodalmi vállalatokat, aztán védelmébe veszi az Akadémiát a vad ellen, hogy elzárkózottságban dolgozók s így végzi beszédét:

E mai viszonyok között, amelyeket panaszolva érintettem, fokozatos értékű nekünk azoknak barátságára, akik hozzánk, az elvontabb munkásságunk idejében is hívek maradtak. Kérem őket, szerezzenek nekünk, viszonyainknak igaz fényben előtűntetése által újabb barátokat s segítsenek bennünket azon téves nézet elszállítására, hogy nemzetünk már az elégnél is többet tett akadémiajárt.

A népszerűség olyan kincs, amelyet éppen az nem szokott megtalálni, aki legtörelmesebbül keresi, csak al-aranyat vásárol az, ki érte lelkét adja. Tudom s nalem jobban tudhatja a jelenlevők közül nem egy, kinek egész élete közjéért fáradozva folyt le, hogy a népszerűség tündére még senkivel sem köthet életfogytig tartó hitvesi frigyat s nem is mindig akkor mosolyog a legkedvesebben, mikor arra legnagyobb az érdem.

En az Akadémia is volt már népszerű, abban az időben, mikor még nem olyan könnyen és nem oly sokszor gyűltünk össze nemzeti ünnepekre, mint ma, s amikor egy-egy akadémiai ülés várva-várt alkalom volt arra, hogy a nemzeti érzes harsogó éljének megnyilatkozhassék és én bízom abban, hogy más és jobb viszonyok között, eljön még az idő, mikor újra népszerű lesz. Majd akkor, mikor nemzetünk jogosult vágyai Isten kegyelméből teljesedése mennek, akkor, mikor a magyar gazdának, iparosnak, kereskedőnek, művészeknek és tudósoknak, mindenkinek a maga módja szerint, meg lesz adva a képesség arra, hogy azt, amiben munkálkodik, előbbre vihessen, s a sokaság műveltsége is odaig fejlődött, hogy az érdemet minden formában felismeri és méltatni tudja, ebben a boldog időben az Akadémia is nem száraz, hanem milliók szerint fogja számíthatni baratait.

Adja Isten, hogy ez mielőbb így legyen!

(A főtitkári jelentés.)

Az éljenzéssel fogadott megnyitóböszéd után *Szily Kálmán* főtitkár tett jelentést az Akadémiáról 1899. évi munkásságáról. Örvedetes hirt jelent a főtitkár: A magyar helyesírás szabályának új kiadása, miután az I. osztály és a nyelvudományi bizottság között fennforgott nézeteltérések immár elsimultak, nemsokára az összes akadémia elé kerül s ez év őszén minden bizonynyal meg fog jelenni. — *Wlassics* miniszter fölkérésére s a vallás- és közoktatási minisztérium segélyével a nyelvudományi bizottság *Magyarító szótár* készített, a parlament szónoklatban s a birapirodalomban felburjánzó, teljesen szükségletlen idegen szók elkerülésére, a szerkesztésel *Tolnai Vilmos* bizván meg. E szótár is az év őszén fog megjelenni. — A *Mesterségek szótár*ából, *Frecskay János* szerkesztésében 18 füzét már megjelent s az év végén a teljes munka is napvilágot fog látni.

Munkácsy Mihály haláláról oly emlékezik meg: — Most jó a hír, hogy messze, ott a Rajna partján immár lehullott a régóta hamvadó, fényes csillag a magyar művészet egeről... Leike, az ő magyar lángjelke felszállt az örök dicsőségbe... A magyar művészet gyászátylott őt s édes testvére, a magyar tudományosság őszintén osztozik a gyászban.

Az akadémia elvesztette tavaly a rendes tagok közül *Mihalovics Gézát* és *Schwarz Gyulát*, a levelező tagok közül *Hollós Jusztián* dömölki apátot,

Mayláth Bélát és *Pulszky Károlyt*, a külföldi tagok közül *Bock Ferenc* acheni kanonokot, *Bunsent*, *Capano* olasz történetírót, és *Fatterson Artur*, a budapesti egyetemi angol nyelvtanárát.

Nagy érdeklődéssel várta a közönség gróf *Andrássy Gyula* székfoglalóját s mikor a fiatal gróf egyszerű színóros fekete atillájában a felolvasó asztalhoz lépett, mindenki közelébb húzódt az emelvényhez.

(Gróf *Andrássy Gyula* székfoglalója.)

A felolvasónak az volt a szándéka, hogy székfoglalójában megkísérelje ezereves szabadságunk okait kifejtetni. Mindig lelkesült hazánk és büszkeségeért. A nemzeti huságnak szívében élő szikrája őszöntözte talán reá, hogy azzal foglalkozzék, amit az elért eredmény tökéletlensége ellenére nagy és dicső alkotásnak tart, olyannak, amelyre bármely nemzet büszke lehet. Tanulmányai eredményét azonban nem volt képes egy értekezés szűk keretei közé szorítani. Egész könyv lett belőle s ezt tisztelettel az Akadémia lábai elé teszi. Ez alkalommal csak egy kérdéssel foglalkozik, azt fejtegeti, mi volt annak legfőbb oka, hogy a középkorban alkotmányunk erővel teljes szerves fejlődésnek indult és hatalmasan felvirult, holott Európa legtöbb államában a szabadság, amelyben a népek korábban éltek, elhervadt s ez időszak végén abszolutisztikus volt a kormányformájuk. Fejtegetései során rámutat Franciaország történelére is. Ott a hatalmi viszonyok a királyság javára alakultak s így az hamar erőre kaphat. A nemzetnek szüksége van reá. Nagy hivatása, hogy összeforrasza a bűbéri rendszertől izekre tépett nemzetet. Győzelmet az ország életbevágó érdekei követelik. Ezért lehetett mindentátóva.

Nálunk és Angliában éppen ellenkező hatása volt a királyság korán kifejtett hatalmának. Főntartja a nemzet egységét és megóvja a Franciaországban támadt azon állapotól, amely reakciói szül és a királyi abszolutizmust mozdítja elő. Az egységes állam szakadatlanul működött és ezért az abszolutizmus megalapítása nem valhatott a nemzetnek minden más tekintet fölé emelkedő érdekévé.

Franciaországban a tulságjait decentralizáció az ellenkező szélsőséget, a tulajtott központositást idézi elő. A nemzet az egyik végétől a másikba csap át.

Angliában és Magyarországon a királyi hatalomnak elégséges az ereje az állam széthullásának a meggátolására s ezért nem is fekteznek az országokban később a kellelénél nagyobb súlyt a központositásra. A decentralizáció ném idézte elő e nemzetek bukását s ezért nem is gyulnak lángra a centralizációért. Az egymást kergető tulzásokat elkerülve, fejlődésük összhangatosabb és szervezhető lehet. Nem a váltakozó ellentétek uralkodnak rajtuk, hanem lehetővé válik fokozatos haladásuk.

De nemsok a negatív érdeménél fogva vált a királyságnak a XI. században kezdődő emelkedése nálunk is, Angliában is a szabad alkotmány föokozójává. Nem a véletlen, nem a fejedelmek szabad akarása, hanem a kor állapota okozta, hogy a királyság részt juttatott a nemzetnek a kormányzásban, s hogy ter nyílt a közzabadságot fejlesztő intézményeknek. A királyság még nem rendelkezett azzal az erővel, amely később képessé tette arra, hogy a társadalmat sarkából kiemelje. Nem volt hivatásbeli, állandó, kellő számú katonaság. Fegyverben állott az egész nemzet, s ha őszertartott, a király volt a győzelem. A királynak tehát kíméletesen kellett bannia a harcra képes elemekkel. Ebben a kényrszerűségben rejlett hatalmának legfőbb korlátja. Hatalma csak addig volt nagy, amíg összhangban élt a nemzet zömével. Nem volt bürokráciája sem. A nagyokra, a nemesekre, a földbirtokosokra biza a szuverenitás gyakorlásával járó egyes tennivalókat. Ok azonban nem voltak vak eszközei. Egybenőve az osztályllyal, amelyhez tartoztak, s a vidékkel, amelyet kormányoztak, inkább az a veszély fenyegetett, hogy a központ alól emancipálják magukat, mint az, hogy az összes hatalom a király kezébe jut.

Az abszolutizmus a legnagyobb kárt mindig azzal okozza, hogy megöli a nemzet szabad szellemét. A középkor királysága ilyen abszolutizmust nem tudott megalapítani, s azért nem volt veszedelmes. Nincs annyi ereje, hogy a társadalmat szabad mozgásban megakasztssa, hogy azt az állam ügyeinek vezetéséből kirekeszse. Csupán annak a megakadályozására van hatalma, hogy a társadalom legkiválóbb tagjai a közhatalmat magánulajdonukká alakítsák át.

A társadalom nem oszlik meg olyanokra, akik politikai munkára képesítvük, de szolgálékük, és olyanokra, akik függetlenek, de megbízhatatlanok és rakoncátlanok. A birtokon és a tekintélyen alapuló függetlenség egyesül a munkabírással és a fejelemmel. Ez a szellem megteremti a régi szabadságnak még fönnálló intézményeit. Ez a szel-

lem biztosítja, hogy a küzdött diadából állandó haszon származzék, s ez a szellem óv meg a túlerő rész vágjától.

A királyi kormányzatnak a szabadság javára való másik eredménye, hogy ébren tartja a nemzetet az egység érzetét. A társadalom különböző elemei csotzokdnak az állam szolgálatában. Az állam iránt tartozó kötelességek különböző rétegeit időnkint tartott gyűlésekben és állandó hivatalokban egyesítették. Előadását gróf Andrássy Gyula így végzi:

Levonom fejtegetéseimből a következtetéseket. Magyarország a középkorban elveszthette volna szabadságát, ha a királyság ereje meg nem gátolja az ország szétdarabolását. Az apró ízek életét a személyes kormányzat könnyen elfogyaszthatja volna: a terület nagyobb tömegében a községek útját állókat a zsarnokság meghonosításának. A nemzetek szabadsága főleg belső sajátságaitól függ. Nálunk a királyság oly községeket tartott fenn, amelyek akaratát nélkül a nemzetben a szabadságot teremtő erényeket ápolják.

Ezek az erények a XIII században új lelket lehettek az óskori szabadságnak még fennálló intézményeibe és egészen a mohácsi vészig szakadatlan munkával fejlesztik és tökéletesítik a nemzet alkotmányát. Nincs a királynak a társadalomtól független katonasága és bürokrácia s ennél fogva föladatát csak a vagyonos és számottevő elemek közreműködésével bírja megoldani. Ezek az elemek tudják, hogy nélkül nélkül a király nem lehet el s ezért van önzertük, ezért nem szervilizsek. Az állam szolgálatában végzett munkájukból természetesen fakad a vezető osztályoknak egy másik nagy erénye, amely a szabadság szilárd oszlopává lesz. A társadalom felelőselemre és politikai képzettségre tesz szert. A vagyonos elemek kötelességüket teljesítve, megtanulnak önmagukon és ennek következtében másokon is uralkodni.

A királyság központosító ereje a társadalom egységét is föntartja s ezzel a közszabadság harmadik nagy fötteleit biztosítja. Az osztályok nem különböznek el. Az egyikből a másikba juthatni. A születés nem ad monopóliumot a közhatalomra.

A pártok nem szakadnak töredékekre az egyes osztályok és foglalkozások szerint. A közérdekhez és nemzeti nagy célokhoz mért programmok alapján egyöntetű munkára képes a politikai társadalom. Alkotó elemei külön nem válnak és így nem könnyítik meg elnyomásukat. De befeljezem előadásomat. Talán szabad kutatásaim végző eredménye gyanánt azt a meggyőződésemet kifejeztem, hogy a jövőben is csak akkor tarthatunk számot szabadságunkra, ha gondosan ápoljuk azokat a tulajdonságokat, amelyek azt megalkották. Hogy fönnálljunk, meg kell őriznünk azt, amink volt. Kell erős, hajthatatlan hágerő. Kell csakis országos ügyek kormányzása közben szereshető politikai érzék, amely minden tulhatástól megóvni képes. Kell a társadalomnak erkölcsi egysége, amely minden pártküldelemek, minden érzelmi és érdekbéli ellentétet nemzeti nagy célok javára kiegyenlíteni képes. Ezek kellene s ezek nélkül rumba dől a reánk hagyott nagy alkotás.

Ha nem a magyar állam nagy érdekein alapuló pártok és programok küzdenének az elsőségért, hanem a társadalom különböző elemeinek önző céljai, ha a felekezetek és az osztályok ellentétei uralkodnának a politikán; nemzeti önkormányzatunknak ma egyetlen haláltyes formája, a parlamentarizmus mondana csodót.

Lelesk éljenzés hangzóit a nagyszabású székfoglaló befeljezése után és az akadémikusok mindenfelől üdvözölték a lelkes főurat.

Azután Deöthy Zsolt lépett a felolvasó asztalhoz, diszmagyarban, a *Tro litteris et oribus* rendjellel és *A magyar irodalom a mohácsi csatában* címmel olvasta fel egyikét a legérdekesebb irodalomtörténeti értekezéseinek.

Vázolta az irodalom helyzetét a mohácsi csata előtt. Három irány uralkodott. Az elsőnek megvolt a nemzeti jellege s régi historikákat szedett verse. A második a kolostorok falai között termett, s azok magányában hal el. Olvassák és éneklék a templomokban, a cintermekben és refektoriumokban. A harmadik a renaissance deak irodalma. Az elsőnek Raskai Gáspár a képviselője. Korának egyik legvirézebb s legrejtettebb katonája; élete fogyattáig Zápolya oldalán küzd, s amikor a harcban félkarját veszíti, a versírásnak adja magát. A kolostorok költészetének *Vásárhelyi* András a dalnok. Mohácsra megy, mikor a veszedelem hirt közleget. Talán találkozott a csatáért rendtársával, *Sztáray* Mihályal, aki fordította és szép hangon énekelte Szt. David zsolnárait. A renaissance deak-irodalmát *Vitéz* János honosítja meg. Ez az irodalom csak a gazdagok és tudósok irodalma, s távol áll a nemzeti lélektől. Hívei közé tartozik *Perényi* Ferenc, Nagyvárad ifjú püspöke is, aki akkor éppen Rómába készült, hogy magába szívja az olasz remek ragyogó levegőjét, de állomást kellett tartania — Mohácsnál.

Mindezek ott állottak a csatasorban, az augusztusi nap perzelő hevében, a mikor megfújták a riadókat s az ifjú Szelejman óriási hadavall megörtözt az őseztüközés. A telemillettek közül csak *Raskay* Gáspár és *Sztáray* Mihály menekültek, a többi oda-vesszett. *Deöthy* az életben maradt két ró költő működéséből vezeti le a magyar irodalom tovafeljedését.

A gyönyörű felolvasást percekig tartó tappsal és éljenzéssel honorálta a közönség.

A közgyűlést lakoma követte az István főhercegg szalldában.

Munkácsy Mihály itthon.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 6.

Munkácsy Mihály holtteste ma, vasárnap délben megérkezett Budapestre és most már a városligeti műcsarnok szobortermében felállított ravatalon nyugszik. Onnan szerdán délután örök nyugalomra helyezik a nagy mestert, aki dícsőségesen megfuttat pályáját hazatért végso pihenőre. Csenedben érkezett meg a holttest a keleti pályaudvarra, nem kísérte és nem fogadta más, mint gyászba borult özvegye és a rokonság. Annál imponzánsabb volt azonban a holttest átvitele a nyugati pályaudvarról a műcsarnokba. Éjjeli tízenegy órakor érkezett meg a szomorú menet, fáklyafény mellett, óriási közönségtől kísérve. Ott voltak a menetben a közélet kitünőségei, az elhunyt mester pályatársai, akik vállaltva azon igyekeztek, hogy méltóságossá, imponzánsá tegyék Munkácsy Mihály tetemeinek megérkezését.

Ilyen szomorúan fenséges látványosság, amilyen ez az éjjeli gyászmenet volt, nem kínálkozott még a főváros lakosságának, amely a késő éjjeli órákban is nagy tömegekben lepte el azt az utvonalat, amelyen át a menetet a műcsarnokba indult. A mester halála fölött érzett gyász is láthatóbb volt ma már, mint az előző napokon. Temérdek házon fekete lobogót lengett a tavaszi szellő s a temetési utvonalon emelkedő házak gyászdiszítésébe is belefogtak már és megnyugvással mondhatjuk, hogy Munkácsy Mihály temetése méltó lesz a magyar művészet örök dícsőségének emlékéhez.

(Hazafel.)

Endenichben, ahol a beteg mester végso álomra hunyta szemét, tegnapi este szentelték be a koporsót. A szertartás egyszerű volt, nem is volt más ott jelen, mint Munkácsy özvegye, továbbá *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkár, *Alexi* luxembourgi ügyvéd, volt francia képviselő, a család régi barátja, *Munkácsy* Emil és Sándor, az elhunyt öccse, illetve unokaöccse és az intézet személyzete. Korán reggel vitték a koporsót Bonnba, a vasuti állomásra, ahol a halottszállító vagonba helyezték. Egyszerű, vörösbarna teherkocsi ez, a következő felirattal:

5102. Specia/wagen
St. Frankfurt A. M. H. P. R.

Tegnap délelőtt 10 óra 21 percekor indult el a kocsi Bonnból, a 464 számú gyorsvonattal. Munkácsyné és a rokonság egy elsőosztályú szalonkocsiban foglaltak helyett, ők képeztek csak — alig egy páran — a kíséretet.

A vonat akadálytalanul haladt egészen Würzburgig; itt azonban egy kis kalamitás történt. Ugyanis egy eső megrepedt a vonaton, amely a második számú őrháznál megállt és csak egy órai késés után folytatbatta útját tovább. Így Passaubba, az osztrák határállomásra egy órai késéssel érkezett a vonat. Passaubban ismét egy kis kellemetlenség adta elő magát. A halottszállító vagon nem volt rendben; a kocsi fel kellett nyitni s ismét jó időbe került, amíg a vonat tovább roboghatott. A halottszállító ez a baj Bécsben ismétlődött. Passauból ugyanis táviratlag értesíteni kellett volna a bécsi állomást, hogy Munkácsy holtteste érkezik a vonattal; ez a távirat azonban a passauai táviró-tisztviselő hanyagsága folytán nem érkezett meg a kellő időben s így Bécsben újra fel kellett nyitni a halottszállító kocsit s új halottszállító kiállítani róla.

Az ut maga csenedes, egyhangu volt; alig tudta valaki, hogy Munkácsynak, a világhírt mesternek holttestét foglalja magában az a barna vasuti kocsi, amelyet közvetlenül a mezdony után volt csatolva. Bécsben, a Westbahnhofon várta a család a magyar művészek küldöttségét. Eleinte ugyanis úgy volt tervezve, hogy a magyar képzőművészeknek nagyobb küldöttsége fogja várni a holttestet a határnál; ezt a tervet azonban a szállításra vonatkozó hiányos értesítések folytán megváltoztatták. Erről a változástól a család azonban mit sem tudott s egész Budapestig abban a hitben volt, hogy a küldöttség utközben valahol eltévedt.

(A megérkezés.)

A kelenföldi vasuti állomáson várta csak egy kis közönség a szomorú vonatot, amely Munkácsy Mihály holttestét hozta hazafel. Jobbára környékbeli emberek, vagy átszálló utasok voltak ezek is, de mert megtudták, hogy Munkácsy holtteste jön, néma áhítattal várták a gyorsvonatot. Egy kis csoport újságíró várakozott ott a vonatra, amely egy óra után berobogott a kelenföldi állomásra. Az emberek levett kalappal álltak meg a Munkácsy holttestét magában reitő kocsi előtt. *Zsilinszky* államtitkár azt

hitte, hogy itt várja őket a művészek küldöttsége s lesietett a szalonkocsiból fogadásukra. Nagy volt azonban ámulata, amikor megtudta, hogy a művészek küldöttsége nem is utazott el.

A Budapesti Napló tudósítójának is alkalm volt Kelenföldtől Budapestig együtt utazni Munkácsyékkal, akik *Zsilinszky* államtitkárrel együtt igazán lekötözöz szíveséggel fogadták a rájuk várakozó újságírókat, akik elmondták nekik, hogy a főváros mely részbe borult a mester halála felett s hogy a holttest átszállítása imponzáns lesz. Munkácsyné könnyes szemekkel hallgatta mindezeket és többször heves zokogásban tört ki, de mintha enyhítette volna fájdalmát az a tudat, hogy az a férfiú, akinek emléket Magyarországon így ücsöztök, az ő férje volt. *Zsilinszky* államtitkár ebesztelte, hogy Munkácsynak Bécsben kis kellemetlenség támadt, a podgyásza ugyanis elveszett. A podgyásztól szülő feladó venyéneket ugyanis Munkácsyné családja átadta egy uriembernek, aki úgy nézett ki, mintha vasuti hivatalnok lett volna. Ez az uri ember azután eltűnt a feladó venyénekekkel. Munkácsynának egy C. M. betűkkel jelzett ládája és a család négy nagy kosara volt feladva. Attól félnek, hogy valami szédelőg kezébe került a podgyász.

Háromnegyed kettő volt, amikor a brucki gyorsvonat berobogott a keleti pályaudvarra. Semmi sem mutatta itt, hogy Munkácsynak, a nagy mesternek a holttestét várják haza. Egypár utas volt csak az állomáson és dr. *Dirner* Gusztáv egyetemi tanárnak a családja, mely gyászba öltözve. A professor rokonságban áll a Munkácsy-családdal.

Amikor megállt a vonat, elsőnek *Zsilinszky* államtitkár lépett ki a kocsiból. Utána jött Munkácsyné, akinek dr. *Dirner* egy gyászfátyollal átvont virágbokrotát adott át. Munkácsynét nagyon megalotta ez a figyelem s zokogva borult *Dirner* nyakába. Amikor azután a vonat elején lévő halottszállító kocsihoz értek, Munkácsyné újra heves zokogásba tört ki.

A gyászoló társaság azután kocsikra ült s Munkácsynét elkísérte a Royal fogadóban lévő lakására.

A halottszállító kocsi pedig három óra tájban átvontatták a keleti pályaudvarról a nyugatra.

(A műcsarnokban.)

A városligetben lévő műcsarnokban vasárnap délután lázasan folyt a munka, hogy a termeket gyázcipompába vonják, mire a mester holtteste megérkezik. A bejárat előtt, a léposzóton óriási katalalfok emeltek, amely imponzáns méreteivel, zord egyszerűségével meglepi a szemlélőt. Bent, a három első teremben a képeket és a falakat gyászszövettel vonják be. Ebben a három teremben lesz a temetési szertartás alatt a közönség. A negyedik teremben, amely a szoborterm, a padozatot, a falakat bevonatták már fekete lepellel s az oszlopokra girlandokat fontak a temérdek koszorúból, amely Munkácsy koporsóján érkezett. A rendezést a műcsarnok vezetősége végzi s a munkálatokat ma délután megtekintette gróf *Andrássy* Aladár is, a képzőművészeti társulat elnöke.

(Fáklyafény mellett.)

Esti tíz órakor — a legszebb tavaszi időben — temérdek ember tolongott a nyugati pályaudvar külső udvarának környékén, ahonnan az utolsó stációra a műcsarnokba kísérték az elhunyt mester koporsóját. A langyos tavaszi éjszaka ezer meg ezer embert esalt ki a Teréz-kört végére, akik tanui akartak lenni annak az imponzáns látványosságnak, amelyet az éjjeli halottszállítás nyújtott s akik ki akarták a részüket venni a kegyeletnek e megható nyilvánulásából. A bejárat mellett akkora volt a tolongás, hogy a lovas- és gyalogrendőrök alig tudták fenntartani a rendet. A pályaudvarra csak azokat eresztették be, akik a fáklyamenethez tartoztak.

Bent a pályaudvaron ezalatt őszegyült a társaság, amely kézből vette az ünneplés gyászmenet rendezését. Ott volt a magyar képzőművészek színejava, mind fekete szalonruhában, ami nagyban emelte a gyászünneplést. Ott voltak többek között: *Róna* József, *Kann* Gyula, *Bihary* Sándor, *Karlowsky* Bertalan, *László* Fülöp, *Basch* Gusztáv, *Boskovits* Ágoston, *Karvaly*, *Jendrassik*, *Toinay* Ákos, *Innocent* Gyula, *Hegedűs*, *Márk* Lajos, *Fényes*, *Vajda*, *Knopp*, *Nagy*, *Endrey*, *Gregus* művészek. Ott voltak kívülök a festészeti mesteriskola növendékei, csaknem teljes számban.

Bent a pályaudvaron *Gersits* és *Kolona* rendőrfelügyelők tartották fenn a rendet, nagyszámú lovas és gyalogos rendőrrel. A rend fenntartására különben alig volt szükség, mert a közönség igazán példás módon viselkedett és soha a legkisebb diszónancia sem vezült bele az ünneplés hangulatba.

A pályaudvar külső feljéről várta a holttestet a fekete, zárt halottszállító kocsis. Előtte pedig három kocsis állott, már megrakva koszorúkkal, amelyek a koporsóval érkeztek a messzi idegenből.

Háromnegyed tizenegy óra tájban kiosztották a fáklyákat, miközben a koporsót elhelyezték a halottszállító kocsiban. A koporsó mellett volt *Munkácsy*, *Zsilinszky* államtitkár és családja, dr. *Dürner* Gusztáv és családja, *Munkácsy* Emil és Sándor és a *Röck*-család.

Tizenegy órakor indult ki az imponáns menet a nyugati pályaudvarból. Elöl egy szakasz lovasrendőr lovagolt, élén *Kolona* rendőrfelügyelővel, a rendőrök után pedig körülbelül száz fáklyás következett, két tömött sorban. A fáklyások után haladtak a koszorús kocsik, utánok Munkácsy holttestét vitte a díszes fogat, majd a család tagjai kísérték a koporsót, körülvéve fáklyákat vívó művészekből. A fáklyások során kívül lovasrendőrök képeztek kordont. Igy haladt a szomorú menet a Teréz-körúton és az Andrássy-úton át a műcsarnok felé; lassu, méltóságos tempóban. Az uton megnyiták az ablakok a késő éjjeli órák dacára is és főváros lakossága némán intett búcsút a nagy halottnak. Körülbelül háromnegyed tizenkettőre járt az idő, amikor a menet a műcsarnokhoz ért.

(Az utolsó stáció.)

A fáklyás halottas-menet megkerülte a műcsarnokot és a hátulsó részén lévő bejáratához fordult. Ez a bejárat egyenesen a szobortermembe vezet, ahol a ravatal van felállítva. A koporsót itt bevitték a kocsiról és a képzőművészeti társulat szolgálói vállakon bevitték a terembe. A gyászoló család és a közönség a jobboldali bejáratához fordultak és ott mentek be a ravatalhoz, amelyet ekkorára némileg rendbe hoztak.

Amint a gyászoló család a jobboldali bejáratához kanyarodott, hatalmas hullócsillag világította meg az eget, éppen a műcsarnok felett. Olyan megkapó volt ez a látvány, hogy a nagy közönség egy pillanatra megdöbbszent és úgy nézte mindenki a tavaszi ég szépséges játékát.

Elöl a gyászoló család ment be a ravatalos terem felé, amelyben a díszítési munkálatok még alig haladtak előre, utána pedig a közönség kisebbik része, jobbra művészek. Munkácsyét a ravatali-rem bejáratánál *Telepy* Károly, a műcsarnok igazgatója fogadta. Munkácsyén megölelte az öreg művészt, azután a családdal együtt a ravatalhoz ment. Mély csend támadt a teremben. Munkácsyén ekkor letérdelt a ravatal lábához s köréje térdelték a család nőtagjai s pár percig buzgón, áhitatosan imádkoztak a frissen készített ravatal előtt. Imádság közben Munkácsyén többször hangosan felzokogott.

Imádság után Munkácsyénak *Telepy* Károly megmutatta az újonnan érkezett díszes koszorúkat, majd búcsút vett az özvegy a drága koporsótól s mialatt a művészek soraifa között kiment, kétszer is ismételte németül:

— *Nagyon szépen köszönöm!*

Kint a Műcsarnok bejáratánál még egy meghatározó jelenet következett. Ott állott ugyanis *Bares* Imre, a képzőművészeti társulat egyik régi szolgálója. Munkácsyén megismerte az öregot, kezét szorított vele s zokogva mondta:

— Maga régi ösmerőse volt a szegény mes-ternek!

Ejféli jóval elmúlt, amikor a közönség eltávozott a Műcsarnokból, ahonnan szerdán délután végső pihenőre kísérik művészetünk uttörőjét, örök büszkeségét.

Az *Egyetemi Kör* elnöksége ma délen rendkívüli ifjusági ülést hívott össze az Egyetemi Körbe, amelyen megállapították az egyetemi ifjuságnak a Munkácsy-gyászban való szereplését. A gyűlésen *Köppödy* Dezső, az Egyetemi Kör elnöke komoly szavakban méltatta a csapás nagyságát, amely Munkácsy halálával a magyar nemzetet érte. „Ezután a közgyűlés egyhangúlag elfogadta és magáévá tette az Egyetemi Kör választmányának tegnapi hozott határozatait, mely szerint:

1. Az egyetemi ifjuság kegyeletos gyászát jegyzőkönyvbe foglalja.
2. Az Egyetemi Kör elnöksége útján az ifjuság küldöttségét fejezi ki részvételt és a nagy művész özvegyének.
3. Gyászának külső jelét az Egyetemi Kör palotáján a gyászlobogót nyolc napig kitűzve hagyja és minden egyetemi polgár nyolc napig gyászszalagot visel a karján.
4. Az egyetemi ifjuság díszes babékoszoru helyez Munkácsy ravatalára, a temetésen testületileg részt vesz és a ravatalnál a Képzőművészeti Társulat tagjaival együtt díszorszót áll.
5. A felállítandó Munkácsy-szoborra az Egyetemi Kör saját pénztárából 50 koronát ad és minden

egyetemi polgár hazafias kötelességének fogja ismerni, hogy a szobor-alap gyűjtése körül a legagiliasabb tevékenységet fejtsse ki.

A székes főváros tanácsa a következő felhívást és kérelmet intézte a főváros közönségéhez:

Hazánk büszkeségének, művészetünk örök dicsőségének: *Munkácsy* Mihálynak földi maradványait e hó 6-ikán, vasárnap érkeznek meg a székes fővárosba és e hó 9-ikén, szerdán d. u. fél 4 órakor fognak a Kerepesi-úti temetőben az örök nyugalomnak átadni. Amidőn ezt köztudomásra hozom, egyúttal azt a kérést intézem a székes főváros háztulajdonosaihoz és általában összes lakosságához, hogy a megdicsőült iránt láplált kegyeletnek kifejezést adandó, a házakat főleg azokon az utvonalakon, amelyeken a temetés el fog vonulni, lehetőleg már a halott megérkezésekor, a temetés napján azonban mindenestre gyászdiszszel ellátni sziveskedjenek. A temetési menet a Stefánia-úti képzőművészeti csarnokból kiindulva az Andrássy-úton és Teréz-körúton, Erzsébet-körúton, Kerepesi-úton és Köztemető-úton fog végig vonulni a kerepesi-úti köztemetőbe. Budapest, 1900. május hó 5-én.

Rózsavölgyi Gyula s. k.
h. polgármester.

KÜLFÖLD.

A berlini ünnepek.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 6.

Magyarország és Ausztria uralkodója ma este 10 órakor elhagyta Berlin városát, ahol a gyönyörű főváros egész lakossága császárával együtt három napon határtalan át lelkesedéssel ünnepelte a hármasszövetség legbőlebb és legidősebb fejedelmét. A mai napon megtörtént *Zsigmond* német császár és magyar király szobrának leleplezése és bár az ünnepély politikai nyilatkozatok nélkül, a mi királyunk távollétében folyt le, mégis büszkeséggel tölt el bennünket, hogy a németek hatalmas császára a leleplezés időpontjával fennen hirdetni akarta, hogy mily nagyra tartja Magyarországot pozícióját a hármasszövetségben és mily igaz szívvel visszonozza iránta érzett rokonszenvünket. A Siegesallee legfrissebb szobra így is a magyar-német barátságunk lesz emlékeztetője. Nehány órával a szoborleleplezés után lezajlott a német trónörökös nagykorúsítási ünnepe is, amely tulajdonképpen alkalomul szolgált a három napig tartott világraszóló ünnepekre. Fényes családi ünnepnek készült s elsőrendű politikai esemény vált belőle, nemcsak az uralkodók nagyjelentőségű pohárköszöntői folytán, de az európai udvarok előkelő képviseltetése miatt is, mert alig tudunk rá esetet, hogy egy trónörökös egyszerű családi ünnepén összegyűltek volna Európa leghatalmasabb államainak trónörökösai és ezek közt első helyen a szövetség legnagyobb ős uralkodója. A hódolatnak ez a fényes külsősége bizonyára nem annyira az első német trónörökösnek, mint inkább a német birodalomnak szólt. Ez adja meg főképp a berlini ünnep történelmi jelentőségét.

(Zsigmond király szobra.)

Berlin, május 6.

Zsigmond német császár és magyar királynak a Siegesalleeban felállított szobrát ma reggel 8 órakor leleplezték le a császári pár, a trónörökös, Eitel Frigyes, Adalbert, Ágost Vilmos és Oszkár hercegek jelenlétében. A császár megérkezése után üdvözölte a megjelent urakat, köztük az emlékszóbor alkotóját, *Boermel* szobrászt és a Bredo-család fejét, amely családnak őse, *Bredo* Lippold egyik mellékalkaja a szobornak. A leleplezésen jelen voltak többek között *Szögyény-Marich* László külügyminiszter, Eulenburg udvari főmarsall, Bülow külügyminiszter, Luanus a császár polgári kabinetirodájának főnöke, Hahnke, a katonai kabinet főnöke, Miquel, Stüdt, Rheinfelder miniszterek, Kirschner főpolgármester és Langerhans, a városi képviselőtestület elnöke. A leleplezés után Vilmos császár és kísérete megnézte a szobrot. *Ferenc József* király, aki a leleplezés ideje alatt misét hallgatott a Szent-Hedvig templomban, nem volt jelen a leleplezésen. Ő felsége a reggeli után fél 10-kor meglátogatta a német császárt és azután a trónörökös nagykorúsítási ünnepére készüldött.

(A trónörökös nagykorúsítási ünnepe.)

Délelőtt 11 órakor kezdődött az ünnepség az udvari kápolnában, de már a kora reggeli órákban rendkívül mozgalmas élet volt az utcákon. Mindenki a palota felé tödült, amelyet ma is az osztrák és a német lobogó lengett. A palota udvarán a testőrvértesek zenekara játszott. Az első testőrezred első százada zászlóval és zenekarral vonult be. Kévéssel 11 óra előtt harangzugas jelezte, hogy megkezdődött az ünnepi istentisztelet a palota kápolnájában, ahol azalatt összegyűltek a meghívott előkelőségek. Az oltárnál a papság foglalt helyet, oldalt az első gárdeezred zászlóvivője állott az első zászlóalj dicsőségese, régi zászlajával, mellette két katonatiszt. Balra a testőrezred első százada állott lábhoz vett fegyverrel. Az oltártól balra fog laltak helyet a diplomáciai testület tagjai, *Lanza* és *Szögyény-Marich* nagykövetekek az élükön, továbbá az idegen uralkodók rendkívüli képviselői, a szövetségtanács tagjai, a külföldi katonatisztek és az idegen és német ezredek küldöttségei. Az oltárral szemben a feketesas-rend lovagai ültek, köztük gróf *Goluchowski* osztrák-magyar külügyminiszter, továbbá a tábornokok és tengernagyok, a miniszterek, a főurak, a fejedelmi személyek kísérete. Valamennyi udvari méltóság szertartásos fölvonulása és az egyházi kar éneke mellett megérkeztek a német császár és a többi fejedelmi személyek. *Ferenc József* király a császárnét, *Vilmos* császár a badeni nagyhercegnét, a szász király *Frigyes Lipót* herceg feleségét, az olasz trónörökös *Henrik* herceg feleségét vezette be. A király és a német császárné után a legkisebb császári hercegek, az olasz trónörökös és *Henrik* herceg felesége után pedig a német trónörökös és az idősebb császári hercegek léptek be. A német császár és a trónörökös az I. testőrezred egyenruháját, *Ferenc József* király és a szász király porosz ezredek egyenruháját viselték a feketesasrend szalagjával.

Az oltár előtt a német trónörökös foglalt helyet a császár és a császárné között. A császártól jobbra a badeni nagyhercegné, a szász király, *Lipót* porosz herceg felesége, a szász-meiningeni trónörökös, balra *Ferenc József* király, *Henrik* porosz herceg felesége, az olasz trónörökös és *Adolf* schauburg-lippe herceg felesége foglaltak helyet.

A község éneke után *Dryander* udvari lelkész a császár által kijelölt következő bibliai mondásról beszélt: „Erősödjél meg és légy ember. És őrizd meg a te Uradnak Istenednek őrizetét, hogy az utja in járj, hogy előmenetel legyen mindenkiben, amelyeket cselekedendesz és mindenütt, valamire fordulandasz.”

— Napjainkban — mondotta egyebek között — szükség van férfiakra és olyan urakodókra, akik férfiak. A verőfényes gyermekkor napjai után a hullámok fogják körülzajongani a trónörökös élete hajóját. Szerencsés utat kívánunk neki. Tartsa meg a trónörökös a fogadalmat, amelyet a bérmláskor tett: „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát.” Gondoljon végül a nagy választófejedelem jelszavára: Pro Deo et pro populo! Így esküdjék hűséget a régi porosz zászlónak.

Ezután karének és az áldás került sorra, amely után a község és a kar az olvasó kórus kísérete mellett a németalföldi hálaimát énekelte. Ennek befejeztével kúrtharsogás és dobszó reszkettette meg a levegőt.

Most következett az eskütétel. *Plettenberg* az első testőrezred ezredese az oltár elé lépett első zászlóaljának zászlajával és meghajtotta a zászlót. Mellette állottak *Boeck* és *Pollach*, *Kassel* és *Molike* tábornokok. Miután a császár is előlépett, a trónörökös esküre emelte keztyülten jobbját, balkezét pedig a zászlóra tette. A főhadsegéd előmondta a zászlóesküet, amelyet a trónörökös fennhangon mondott utána. Azután a császár kezét szorított a trónörökösrel, kétszer megcsókolta, míg a trónörökös kezét csókolt atyjának. A zenekar rázendített Nassaui Vilmos dalára, a Lustgartenben pedig diszlúvások dörögtek el.

Azután a fejedelmi személyek a fehér-terembe vonultak, amelynek ablakán betódult a ragyogó nap-sugár. A trón előtt állott a trónörökös és a császári pár között, a tróntól jobbra a jelenlévő fejedelmi személyek sorakoztak. Csak *Ferenc József* király és a szász király vonultak vissza. A tróntól balra a hercegnők és a legfiatalabb császári hercegek, a trónnal szemben a nagy udvar, az apródok és a palotőrök állottak. A zene hangjai mellett megkezdődött a fogadás. A császár és a trónörökös többek között *Hohenlohe* birodalmi kancellárt, *Bülow* gróft és *Waldersee* gróft tüntette ki kézszerítással. A birodalomgyűlés elnökével néhány szót váltott a császár. A fogadásban az idegen és a német ezredek küldöttségei is résztvettek. Mikor az udvar

a fehér-toremből kivonult, fölhangzott a palota-örösz vezényszava: „Tisztelegj!” Közvetlenül a gratulációk után bemutatták a trónörökösnek a nagyköveteit és a diplomáciai képviselőket többi főnökeik, továbbá a szövetségtanács tagjait, az aktív minisztereket, a birodalomgyűlés és a porosz országgyűlés elnökségét.

(Dejeuner a nagykövetségén.)

Ferenc József ő felsége délutáni fél kettőkor megjelent az osztrák-magyar nagykövetség palotájában, melynek környékén sok ezernyi néptömeg lelkes Hoch-kiáltásokkal üdvözölte. Az előcsarnokban Szögyény nagykövet és a ház hölgyei fogadták ő felségét. Uralkodónk karját nyújtotta a ház urnőjének, kit a léposon felkísért az első emeleti szalonba. Innen az ebédlőbe mentek, a 38 terítékű ebédhez. Báró Beck tábornagynagy rosszullete miatt kimentette magát.

Ő felségétől jobbra ültek: Fürstenberg hercegné, Szögyény-Marich nagykövet neje, Stürgkh grófné, Solm herceg, gróf Paar főhadsegéd, gróf Lechenfeld, Schiessl a kabinetiroda igazgatója, gróf Stürgkh; ő felségétől balra ültek: Szögyény-Marich nagykövet, Kopp horvát hercegek, Thurn grófné, Fürstenberg herceg, Raven őrnagy, gróf Magnis, Mérey követségi tanácsos, báró Giskra és gróf Somssich; ő felségével szemben állt Lipót bajor herceg, akitől jobbra ültek: Ratibor hercegné, Eulenburg nagykövet, Giskra báróné, gróf Gouehowski külügyminiszter, Szögyény-Marich Mariska, nagykövetség leánya, Dolfras ő felsége főhadsegéde, Perfall ezredes, Dietrichstein herceg szárnysegéd, gróf Thurn; Lipót hercegtől balra ültek: Ratibor herceg, Somssich grófné, Lindenquist tábornok, Szögyény-Marich Lili, nagykövetség leánya, gróf Hülsen-Haeseler, Mehon alezredes, Bilow kapitány, Wessely alezredes szárnysegéd, Kúllay főkonzul és gróf Schönborn.

A dejeuner alatt Vörös Miska cigány zenekara játszott a vendégek előtt. A zenekar a Hymnuszt és a Hoch Habsburgot játszotta legelőször. A király ő felsége számára Kossak ismert festő készítette a művészies ételaport. Ő felsége Kossakot a fogadatságnál megszólíttással tette ki és kérdések között nála azokról a munkáiról, amelyeket a német császár rendelt meg. Majd a kávénál szivarfüst mellett cserélt tartott mire a palota földszinti termébe ment, ahol Ujest herceget és Henkel-Donnersmark gróft fogadta, akikkel hosszasan társalgott. Ezután a nagykövetség és főkonzultus személyzetét fogadta. Továbbá bemutatatta magának az összes osztrák és magyar egyeteket különbözőségnek tagjait is, köztük az osztrák-magyar segélyegylet elnökét, Holtschert is. Ő felsége az egyes egyeteket elnökeihez több kérdést intézett. A bemutatottak között voltak: Krausz Bernát, a magyar egyetel elnöke, Grünfeld Henrik cellóművész és Lautenburg Zsigmond színigazgató is.

A király több egyesület képviselője előtt igen elismerőleg nyilatkozott egyesületeik emberbaráti működéséről.

Miután a fogadás véget ért, a többi vendég az első emeletre a földszintre jött, ahol ő felsége még egy órát töltött a hölgyek körében. Ez alkalommal is a porosz tábornagy egyenruhát viselte és úgy érezte magát a nagykövetségén, mintha a bava földjén lett volna. Itt is megragadta az alkalmat, hogy hangsúlyozza, mily jól éri magát Berlinben, és mily nagyra becsüli azt a rokonszenves és szívvelyes fogadtatást, amelyben része volt. Szögyény-Marich nagykövetségnek és nejeinek is megköszönte vendégszeretetüket.

Már 1/45 órákor volt, amikor ő felsége visszatért a császári palotában levő lakosztályaiba. Az uton ezreke menő közönség üdvözölte, amely a Moltketon türelmesen megvárta ő felségét. A császári palotáig sűrűn állott sorfalat a berlini lakosság és meg-megújuló, lelkes Hoch-kiáltásokkal fogadta koronás vendégét.

Ma délután 6 órákor királyunk a német szövetségtanácsot és a diplomáciai kart fogadta.

(Disztribúció a királyi palotában.)

Este 7 órákor a császári párnál disztribúció volt a királyi palota fehér termében. Ferenc József király a császárnét vezette asztalhoz, Vilmos császár maga lépett be. A szász király Henrik herceg feleségét, a trónörökös a badeni nagyhercegnét vezette be. Ebéd alatt mind a két uralkodó mondott pohárköszöntőt. Később a felségek cserélt tartottak a képtárban. A Lustgartenbe nyíló ablakok nyitva voltak és a felségek onnan nézték a nagyszerű kilátást, amely épp oly tündéri fényt varázsol a fővárosra, mint a bevonulás napján.

(Elutazás.)

Asztalbontás után Ferenc József király bucsut vett a császárnétól, a királyi hercegektől és a fejedelmi vendégektől és az után hőmpolygő néparadat lelkes éljenzés és közl Vilmos császárral kihajtatott a pályaudvarra. Bucsuzásra megjelent ott a trónörökös, Henrik herceg és más fejedelmi személyek. A két uralkodó rendkívül szívesen bucsuzott el egymástól. Megelőlték és háromszor megcsókolták egymást. Este 10 órákor a megjelentek lelkes hoch-és éljenkiáltásai közl Ferenc József király vonata kirobogott a pályaudvarból.

HIREK.

Budapest, május 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án új előfűzést és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról céjekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Szász-Koburg-Gothai Alfréd herceg, a Sd-ik gyalogezred tulajdonosa nagyobb kísérettel e hó 8-án több heti tartózkodásra Herkulesfürdőbe utazik.

— Fejedelmi nász. Egy atheni távirat szerint, György király Korinból a következő táviratot intézte Theotok miniszterelnöknek:

— György Mihályos nagyherceg ma jegyet váltott Mária görög hercegnővel.

A házasságot 1896-ban határozták el. Holnap Athénbe érkezik a nagyherceg atyja. Az esküvő a nyár folyamán lesz.

— Széll Kálmán díszelnöksége. Széll Kálmán miniszterelnököt a belvárosi polgári kör legutóbbi rendkívüli közgyűlésén díszelnökévé választotta. A miniszterelnöknek az erről szóló határozatot vasárnap délelőtt nyújtotta át a belvárosi kör küldöttsége, melynek tagjai voltak: Láng Lajos elnök, Heinrich Alajos, Grünbaum Miksa és dr. Kunz Jenő alelnökök s Majóvszky Vilmos nyugalmazott pestvidéki törvényszéki elnök. A küldöttség szónoka Heinrich Alajos alelnök meleg szavakban üdvözölte Széll Kálmánt, aki megköszönte a polgárság figyelmét és megígérte, hogy a belvárosi polgári kört ezennel nem mint vendég, hanem mint elnök gyakrabban fel fogja keresni.

— Új egyetemi tanár. A hivatalos lap mai száma az alábbi kinevezésről ad hírt:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Bekke Manó budapesti tudomány-egyetemi magántanárt és a tanárképző intézet gyakorló főgimnáziumának rendes tanárát, a budapesti tudomány-egyetemen a mennyiségtudományi tanszék nyilvános rendes tanárává a rendszeresített illetményekkel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi április hó 15-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

— Előléptetés. A király a földmivelségi miniszter előterjesztésére dr. Lónyay Ferenc osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárt osztálytanácsossá nevezte ki és Dubravszky Róbert miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet, továbbá Kollerffy-Koller Mihály miniszteri fogalmazónak a miniszteri segédtitkári címet adományozta.

A földmivelségi miniszter Tóth Elemér miniszteri segédtitkárt miniszteri titkárra, Laphay Béla és Vezian Antal miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, Irsay Andras, dr. Vársárhelyi Zoltán és Barthos Tivadar miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká, ifj. Kramolin Emil, dr. Reusz Andor, dr. Maszovics Samu, dr. Bakonyi Károly, dr. Jász Oszkár, dr. ifj. Unger Alajos és dr. Losonczy Géza illetéktelen miniszteri segédfogalmazókat valóságos miniszteri segédfogalmazókká, dr. Matyasovszky Miklós jogügyi fogalmazót a vezetésre álló minisztériumhoz miniszteri fogalmazóvá nevezte ki.

— Orvosszövetség. Az Országos Orvosszövetség igazgatótanácsa ma délelőtt dr. Kéthly Károly elnöklete alatt ülést tartott, melynek főpontja annak a memorandumnak tárgyalása volt, melyet az Orvosszövetség a belügyminiszterhez és a törvényhozásba nyújt be a magyar orvosi kar helyzetének javítása céljából. A memorandum, lényegében, a következő kérdéseket tartalmazza:

1. Az elégtelenül dotált körorvosi állásokat az állam pénzbeli hozzájárulásával tegye betölthetőkké.
2. A tuisok községből álló köröze: kisebbségre ossza.
3. Közegészségi kérdésekben a hatóság orvosnak teendőjére rendelkezési jogot, vagy legalább döntő javaslatot juttasson; 4. Amennyire az még az államosítás előtt lehetséges, kerük az orvosi fizetések méltányos kiszabását.
5. Szigorú intézkedéseket kérnek a kuruzslas megállítására.
6. Kérük a tisztiorvosi vizsgálat megszüntetését, illetőleg átalakítását.
7. Ké-

rik az 1876: XIV. törvények revízióját s annak előmunkálataiban az Orvosszövetség megkérdezését. 8. A trachoma-ügy új rendezését.

Az Országos Orvosszövetség, mely 69 főokszövetséget körülbelül 5000 taggal foglal magában, IV-ik kongresszusát folyó évi szeptember hó 2-ikán tartja Esztergomban.

— A szerb patriárka jubileuma. Karlócáról telegrafálják: Brankovics patriárka jubileuma igen szép ünneppé nőtte ki magát. Tegnap este, alig hogy beállt az alkonyat, a város lakói kivilágították házaiukat. Majd mozsarlövésék jeleztek a hódolól fáklýámenet megindulását, s a városnak mind az öt templomában megcsendült az ünnepi harangszó. A fáklýámenetet a szerb főgimnázium egész ifjúsága és a teológiai tanintézet hallgatói nyitották meg, utánuk Jankovics Szvetozár polgármester vezetése alatt háromszáz tekintélyes polgár következett vallási és nemzetiségi különbség nélkül, lampionokkal és fáklýákkal. A püspöki palota előtt megrállt a menet és ezerszeres, dörgöl zsvivó-kiáltások üdvözölték Brankovics patriárkát, midőn a püspökök, a kongresszusi bizottság tagjai és báró Nikolics Fedor, a kongresszus kormánybiztosa kíséretében az erkélyen megjelent. Dusan Milicsnek, a szerb egyházközösg alelnökének üdvözöl beszédére Brankovics patriárka köszönetet mondott az ovációkért. Midőn a patriárka kijelentette, hogy Isten segítségével életének végső éveiben is törhetetlen erővel fogja életét urának, a hazának és a közjóletnek szentelni és mikor szép, mélyen átértett beszédét a király lelkes éltetésével fejezte be, hosszantartó tetszéskiáltások hangzottak fel. A zene felharsant és a zászlókat meghajtották. Kénc órákor a legszebb rendben fejezték be a hódolatot, melyet Karlóca oly lelkesen mutatott be egyházfejedelmének.

— Bucsu a Józsefvárosban. A főváros VIII. kerületében, a Józsefvárosban ma tartották meg a bucsut a hagyományos szokásához híven a lakosság nagy részvételével. A bucsu alkalmából a Maria-Terzsián-terén, s az újvásár-terén tömegek mézes-bábos sátor, árubódé, ürdüghinta s más egyéb mulatóalkalmosság volt. A bucsu egyházi része a plébánia templomában folyt le, ahol az ájtatoságok sorát már reggel 9 órákor nyitották meg szent beszéddel. Az ünnepi mise 10 órákor volt, amelyen a szertartást Kanovics plébános vezette nagy papi soráddal s azt délután 4 órákor ünnepi litániával fejezték be. Délben a plébánia épületében ebéd volt, amelyen résztvettek a kerületi előlárások tagjai kívül a kerületben lakó előkelő polgárok is. A polgárság délután óriási tömegekben kereste föl a bucsu színhelyét, s késő éjjelig mulatott a híres józsefvárosi kiskörösműbában.

— Schwartzter Ottó tiszteletére. A budapesti orvosszövetség tegnap banketet rendezett elnöke babarci Schwartzter Ottó tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király udvari tanácsossá nevezte ki. A banketen, amely a Royal-szálló nagytermében volt, megjelent számos egyetemi tanár, a fővárosi kórházak főorvosai és számos orvos, azoknyil mint meghívott vendégek Márkus József főpolgármester, Falk Miksa dr., Horánszky Nándor országgyűlési képviselők és többen.

A pohárköszöntők sorát dr. Elischer Gyula egyetemi tanár, a szövetség alelnöke nyitotta meg, elterve a királyt, majd az ünnepeket. Utána dr. babarci Schwartzter Ottó szólt fel. Szónoki hévvel előadott magyhatású beszédében először a királyt ünnepelte, majd a kormányelnöknek fejezte ki köszönetét, a szeretet és barátság meleg hangján beszélt barátairól, kollégáiról, akik őt bizalmukkal a legnagyobb kitüntetésben részesítették, amikor elnökük egyhangulag megválasztották. Szép beszédét azzal fejezte be, hogy minden tehetségét, idejét az orvosi rend javára és hazájának fogja szentelni. Dr. Falk Miksa elms fordulatokban gazdag köszöntővel ünnepelte dr. Schwartzter. A számos felköszöntő közül, amely ezután következett, Müller Kálmán professzoré kellett nagy hatást, aki az orvosok társadalmi helyzetéről jellemző adatok említtette föl, hogy Nyitramegyé aispánia rendeltetéggel kimondotta, hogy járasi és egyéb hivatalos orvosok és a napidíjasok csak vizitkártya-formájú arcképeket küldhetnek a főispán tiszteletére összeállított albumba s hozzátette, hogy az orvosi rendnek e lenézésével szemben jól esik látni azt, hogy a felsőbbésg az egészségügy terén működőket, mint Schwartzter tanárt iskitüntetésben, előismerésben részesíti. Horánszky Nándor képviselő érdekes beszédében ünnepelte az új udvari tanácsost és az egész orvosi rendet, amelynek kezében az országnak, az állam hatalmának jövője van, amit csak, mint e kitüntetés bizonyítja, a legújabb időben ösmernék el az intéző körök. Márkus József főpolgármester is dr. Schwartztert és az orvosi kart élteti, amelynek a főváros föllendülésében orszámrésze van az egészségügy fejlesztése által. Ezután még nagy sora következett a tisztoznak, Adler Zsigmond a sájtóra, Csatóry Lajos, Wein Manó, Gerlóczy Zsigmond s mások egymásnak adták a szót. A banketet mind vette az ünnepelet Rakosi Jenő lelet. Az Othon elnöke ebben kiment elmaradását s üdvözli a sajtó nevében az est hóst.

— Magyar művész sikere Bécsben. Nagy kitüntetés érte újabbán ismét László Fülöpöt, európai hírnévre emelkedett festőművészkünk. Aroképei meg-

szerették számára a bécsi tavaszi tárlat nagy aranyérmét, amelyet *Károly Lajos* főherceg, a *Künslerhaus* protektora alapított a legkiválóbb művek számára.

— **Loubet, a gigerli.** A francia nacionalista lapok rásúították *Loubet*-re, hogy gigerli. Mert a múlt vasárnapon, mikor hanyagong elterülve pompás fogatában végig görült a Bois fásorán, előtte egy diszbeöltözött rendőr vágatott *motociklim*, mögötte pedig három fehér keztyűs, liberiasinas, kerékpáron. Ha különben nem adunk is igazat a nacionalista lapoknak, annyit be kell vallani, hogy ez legalább is szecesszió.

— **D. K. E. A Dunántúli Közművelődési Egyesület** ma délelőtt tartotta évi közgyűlését *Pallavicini* Ede ögróf elnöklete alatt. Az ülés megnyitása után az elnök felolvasta *Szell* Kálmán díszelnök levelét, amelyben kiment a távolmaradását. A *Forzsoló* Kálmán főtitkár által előterjesztett választmányi jelentés szerint a *D. K. E.* a lefolyt évben szűk anyagi eszközei által korlátozva nagyobb akcióit nem fejthetett ki, de azért kisdédvök felállításával, népkönyvtárakkal, hazafias iratok terjesztésével, érdemes tanító és lelkesek jutalmazásával lelkesen szolgált a nemzeti művelődés ügyét. Az egylet a múlt évben hat óvodára 2772 írtot fordított. Miután tudomásul vették a jelentéseket, *Rákosi* Jenő indítványára, közfelkiáltással újra *Pallavicini* ögrófot választották meg elnöknek, alelnök *Rákosi* Jenő lett, az igazgató választmányba is a régi tagok kerültek vissza.

— **Budapest Párisban.** *Párisból* táviratozzák: A fővárosnak, mint kiállítónak képviselője ma adta át teljesen készen a hatodik csoportban rendezett kiállítását *Lukács* Béla kormánybiztosának üdvözlő szavak kíséretében és egyúttal köszönetet mondott neki támogatásáért. A kormánybiztos nagy elismeréssel nyilatkozott a főváros kiállításáról, mely úgy tartalmának gazdagsága, mint külső díszítése és összeállítás tekintetében rendkívül sikerült és méltó a főváros-hoz, méltó egy világváros-hoz. A beszédek után a kormánybiztos nagy kísérettel meglekintette a kiállított tárgyakat, amelyek mind kiváló és dícséretre érdemes művek. Budapest ugyan több csoportban állít ki, de a VI. csoportban szerepel mint külön kiállítás, ahol az idegen igen szép képet alkothat magának a magyar fővárosról. Budapest kiállított tárgyai összesen mintegy 400.000 frankba kerültek.

— **Az Országos Nőképző Egyesület** ma délelőtt 11 órakor tartotta évi közgyűlését az egyesület Zöldfa-utcai intézetének dísztermében. A közgyűlést *Rudány* Józsefnő nyitotta meg szép beszéddel, kegyelmes szavakkal emlékeztetve meg *Veres* Pálnéról, az egyesület egyik megalapítójáról. Utána *Szigethy* Gyuláné terjesztette elő a közgyűlésnek az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést, amely szerint az egyesület tan- és nevelőintézetében az 1899–900. tanévben 617 növendék volt. Ezek közül 87 elemi iskolai, 19 polgári iskolai első osztályu növendék, 125 tanítónőképző-intézetű hallgató, 301 pedig leány gimnazista. A továbbképző tanfolyamnak 38 növendéke van. A főző iskolát 27-en látogatták. A bentlakó növendékek száma 66. Az évi jelentés felolvasása után *Csiky* Kálmánné alelnök indítványára elhatároza a közgyűlés, hogy *Mundácsy* Mihály temetésén testületileg résztveszenek. Megválasztották azután 70 választmányi rendes, 7 pótagot, továbbá 15 tiszteletbeli választmányi tagot.

(x) **Vásároljon osztályorsjegyet** *Lukács* Vilmos bankháznál Bpest, V. Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nak 1 kor. 50 fill.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Aroképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **Osztályorsjegyek** a legjobb és legszerencsésebb beszerzési forrásból a dohány- és szivar-különlegességi árudában Budapest, Vací-utca 11. kaphatók.

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Opera.** Európai híri művésznője néve nagyon szomorú és kellemetlen látvány lehet egy félig üres színház. *Arnoldson* *Sigríd* asszonynak ilyen látványban volt része vasárnap este az Operában. A páholyok egész sora maradt üresen és a földszint támlászékei közt mindenütt tárogó hézagok mutatkoztak. A közönség annyira elszokott (vagy elszokott) ettől a boldogtalan pompás épülettől, hogy akkor sem megy belé, amikor híres külföldi művésznők vendégszerepelnek benne. *Arnoldson* az *Ered* leányában *Marit* énekelte és pedig Budapestben ezuttal először. A föllépés érdekes volt, de nem sikerült, amit előre lehetett látni. *Arnoldson* bájos, szelíd és kissé szomorú egyénisége nem alkalmas az ilyen szerepek ábrázolására. *Mignon* és *Mari* közt nagy a különbség. *Mignon* a kedves, megható melanchólia és a poétikus soványgás gyermeke. *Eszel* az alakkal *Arnoldson*

lénye összeforr és tökéletes illuziót ad. *Mari*, akinek „ezerötszáz apra van“, akit jókedvű, drasztikus katonák neveltek és aki ettől a környezetétől katonás modort sajátított el: nagy élénkséget, tüzről pattant vídamságot kíván. *Arnoldson* finom, előkelő és bágyadt játékából hiányzott minden igazi elevenség és vídamság. A darabban folyvást emlegetik a katonás modort és a mi szép vendégünk olyan puhán, olyan finom gráciával lépdögelt, mint egy elegáns kisasszony, aki most került ki a *Sacré coeur* táncmesterének idomító kezei alól. Éneke is ugyan ebben a hibában szenvedett. Nem volt benne tűz, erő, temperamentum. Leginkább az *ered* dalában tűnt ki ez a fogyatkozás. *Arnoldson*, aki a *Mignon*-románcal és a feoske-dallal el szokta ragadni a közönséget, ezt a számot minden hatás nélkül énekelte. Énekművészetét a közönség csak ott méltányolta, ahol *Mari* bánatos áriákat énekel s ahol a kitűnő vendég egy pár briliáns magas hanggal cifrálta föl énekszámait. *Arnoldson* az első fölvonásban azzal tett nagyobb hatást, hogy kitűnően dobolt (talán ez volt a legsikesebb, amit egész este csinált) és a darab végén betétül egy keringőt adott elő, amit szintén zajosan tapsoltak. A bájos *Arnoldson*, aki hozzánk minden évben visszatér (tavasszal, mint a feoske), jól teszi, hogy szűk repertoárját tágítja, gyarapítja, de talán más irányban tarthatna szem előtt a változatosságot. *Mignon*val rokon érzékeny és poétikus alakokat válasszon a mi gyönyörököttesünkre. A pajkos, vídám, pezsgő vénü szerepek határozottan nem neki valók. — A vasárnapi emsablerről dícsérettel emlékezhetünk meg. A komikus részekben első sorban *Hegedűs* excellált, de mulattak a *Dalnok*i udvarmestere és a *Várent* Vilma vén marquiséján is. *Kertész* izléssel, meleg hangon énekelte Tónió szerepét. (d. e.)

— **Városligeti Színkör.** Az öreg *Feld* Zsigmond ismeri a közönségének az izlését. Ugy gondolkozik, hogy aki verőlényes májusi vasárnap kimenekül a szürke berkaszárnnyák közül egy kis zöld színt látni s esetleg betér az arénába, annak nincs kedve kulisszahasogató deklamálásokat végighallgatni. E szerint választja is meg a műsorát. Hogy a tapasztalt igazgató helyesen gondolkozik: eléggé bizonyítja azt, hogy a mai délután, valamint az esti előadások az utolsó zugig megtelt a Városligeti Színkör. Nagy része volt ebben *Németh* József, a Népszínház kedvelt komikus vendégszereplésének, aki délután *Viola*, az alföldi haramiában játszotta *Peti* cigányt, este pedig, mint *Stern* *Isák* tartotta jóízű komikumával állandó derültségben a közönséget. A többi szereplőkről is jól írhatunk. *B. Várnai* Berta rokon-szenves *Tinike* volt, *Somlár* értelmesen adta *Hajnalos* lakatos szerepét, *Szentés* nagyon jó alakítást nyújtott a tót udvarosban. Taps és kihívás persze bőven volt. (f. n.)

— **Darabválasztás.** *Abrányiné* asszony bucsufőlépése a művésznő győngyökése miatt vasárnap este elmaradt a Magyar Színházban. *Verő Kleopátrája* helyett a *Szulamith* került színre, a rendes szereposztással. A bucsufőlépést, amely iránt nagy az érdeklődés, csütörtökön tarták meg.

— **A osáda vírága.** Ez a címe *Lukács* Sándor új színművének, amelyet *Makó* Lajos, a krisztinavárosi színkör igazgatója most fogadott el előadásra. A népszínmű zenéjét *Dankó* Pista írta. A színkörben egyébként már e hó tizedikét megtekdözönek a próbák *Rostand* világníru verses színművéből, a *Cyranó de Bergerac*ról, melyet *Abrányi* Emil fordított. Az első előadás május 18-án lesz.

— **Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Két heti pauza után — amennyiben az Operában minden nap volt előadás — ma este a Telefon Hírmondó ismét házi hangversenyt rendez, előzetesnek szórakoztatására. A hangverseny, dacára az előrehaladott idénynek — amit közreműködőnek névsorából látható, igen sikerültek ígérkék. Közreműködőket megígérték: *Bosnyák* Zoltánné, *Lichtenstein* Dóra és *Lévai* Olga úrnők, *Bakó* László, *Déri* Jenő, *Groszhaus* Sándor, *Ney* Bernát és *Odry* Zsard urak. A hangverseny után a beszélő újság szerkesztésének érdekes híreket olvastat fel, azután tíz órától tizenegyig még katonas és cigányzene lesz hallható felváltva a Hírmondó hallgató kagylóin keresztül.

SPORT.

— **Az alagi díj.** Tegnap este volt a bánatjelentés a tavaszi meetingnek a Király-díj után legsebbe versenyére, az Alagi díjra. A 33.000 koronás versenyre 14 ló maradt állva, köztük olyan jeles lovak, mint *Attila*, *Semper idem*, *Délceg*, *Lili*, *Bármikor*, *Frödige* stb.

— **Magyar Turf.** Ilyen című lóversenyűjság keltet ma osztatlan szenzációt a lóversenyen. Az új kis könyvalaku lap, melyet *Ózsi* Kornél kollégánk szerkeszt, olyan érdekes újításokat foglal magában a lóverseny közönségének érdekében, amelyek rendkívül megkönyvitik a fogadó kalkulását. A teljes szövegű, igen praktikus összeállításított programon kívül a lap köztli az összes bécsi eredményeket, amelyekből pillanat alatt megtalálható minden lónak valamennyi jutása; közül fontos tájékoztatást s ta-

nulságos cikkeket. Így holnapi számában az összes bécsi eredményeket, a keddi programon, érdekes újdonságokon kívül arról közöl cikkeket, hogy hogyan kell handicappelni. Ebből az egy cikkből megtanulja mindenki a handicappelés művészetét. A Magyar Turf ára 6 krajcár, kapható minden dohánytőzredében és az utcai elárúsítóknál.

Tavaszi lóversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 6.

Elég jó kalendáriumi viszonyok közt kezdődött ma meg a tavaszi futtatás Budapestben. Hatodikán még van vagyona a népek, amellet az idő is ragyogó, a programon is van egy szép szám, amelyet illik látni minden sportsmannék — ilyen körülmények közt nem csoda, ha a nagy tribűntől kezdve az istenadta nép derűs tanyájáig, a harminckrajcáros helyig, sportsman sportsman hátán tolongott.

Miután a viszontlátás örömein átesett a sportsmanvilág, elkezdtek kisdé játékaikat a teliverek s mindjárt ez első két versenyt *Andréában* és *Maturában* két jóra való outsider nyerte meg. Ezután következett a nagy dolog, a Nemzeti Hazafi-díj. Amint jelezte, csak négy ló futott érte, ezek az állatok:

Kara	lovagolta	Black
Waterloo	"	Cleminson
Garabonciás	"	Adams
György-tallér	"	Segrott.

Karáról még jóval a verseny előtt sötét hírek voltak forgalomban. Akik megnézték a Jack Lantern csikot, nem igen voltak megelégedve a fejlődésével, mások hallották, hogy köhögött. Csakhogy Karának még letörve is vernie kell Garabonciást — ez volt a nézete a turfvilágnak, melynek plunger elemei szívesen fizették 2½ reát, csakhogy Kara-ticket legyen a zsebükben. Ami később történt a távosziop és a ólpont között, annak az a tanúsága, hogy többet ér egy egészséges rossz ló, mint egy beteg jó ló — mert Karát nagy küzdelem után lőlogia Garabonciás s nyakhoszzal verte. A verseny olyan erős volt, hogy Karát valósággal megölték vele, különben kép-telenség, hogy ilyen silány ló társaságtól ne tudjon egy ilyen első rangú ló elszaladni.

Kara versesege fájdalmasan érintette *Péchy* Andrá együt a plungereket. Szerencsére néhány többi versenyben olyan nagy favoritok győztek, hogy zokogtak bele a bookmakerek s így a kint levő turf-világ legalább nem hagyta ott letörve az első versenyenapot.

A futtatás után élénk korzó volt a *Stefánia*-utvon, amelynek ragyogóbb májusi napja régen volt, mint a mai.

It adjuk az első napi eredményeket:

I. **Megnyitó verseny.** Távolság 2000 méter, díj 3000 korona. Gróf *Károlyi* István *Andréája* (Gilchrist) első, *Gagerl* (Sharpe) második, *Diomed* (Cleminson) harmadik. Itélet: Hat hosszzal feltarva első, három hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 28.

II. **Sándor-díj.** Távolság 3200 méter, díj 100 arany értékű tiszteleddíj. *Geist* Gáspár *Maturája* (Horthy) első, *Dalfy* (gr. Orsich) második, *Részes* (Pfeiffer) harmadik. Itélet: Erős küzdelem után háromnegyed hosszzal első, rossz harmadik. Totalizátor: 10 : 27.

III. **Egyesített Nemzeti és Hazafi-díj.** Távolság 1600 méter. Díj 20.000 korona, a győztesnek, 3000 korona a másodiknak, 1500 korona a harmadiknak. Gróf *Wenckheim* Dénes *Garabonciása* (I. Adams) első, *Péchy* Andor *Karája* (Black) második, gróf *Hunyady* *Waterloója* (Cleminson) harmadik. Azután: *György* tallér. Itélet: Küzdelem után nyakhoszzal első, 4 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 35. Helyretfogadások: I. 50 : 69. II. 50 : 62.

IV. **Eladó nyeretlenek handicappje.** Távolság 1600 méter. Díj 2000 korona. *Rohozoy* *Gedeon* *Ad* *Istenje* (Adams) első, *Trilla* (Wilton) második, *Bandita* (Sharpe) harmadik. Azután: *Siker* II. és *Romulus*. Itélet: 2½ hosszzal igen könnyen első, 2½ hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 22. Helyretfogadások: I. 50 : 71. II. 50 : 137.

V. **Nyeretlen háromvevők versenye.** Távolság 1100 méter. Díj 3000 korona. *Dreher* *Antal* *Tippu-Tippje* (Sharpe) első, *Alamizna* (Wilton) második, *Ördög* (Segrott) harmadik, azután *Triton*, *Fakér*, *Eva* és *Estók*. Itélet: 2 hosszzal könnyen első, 3 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 24. Helyretfogadások: I. 50 : 69. II. 50 : 120. III. 50 : 101.

VI. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 kor. Távolság 900 méter. *Süllinger* R. száz. *Akarhogy* (Wilton) első, ugyanennek *Aifaltája* (Gilchrist) második, *Halsó* (Cleminson) harmadik. Azután: *Galeottó*, *O*, *Aranycsó* és *Padra* *Kata*. Itélet: 2½ hosszzal igen könnyen első, nyakhoszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 21. Helyre: I. 50 : 75. II. 50 : 216. III. 50 : 86.

VII. **Arverési díj.** Távolság 3000 méter. Díj 1000 korona. *Lederer* S. *Sebes* (Bulford C.) első, *Ne haragudj* (Black) második, *Folyondár* (Cleminson) harmadik. Azután *Ladylike*, *Neleus*, *Morganatique*. Biró itélet: Erős küzdelem után nyakhoszzal első, 3 hosszzal harmadik. Totalizátor: 10 : 72. Helyretfogadások: I. 50 : 100. II. 50 : 73.

TÁVIRATOK

Az angolok előrenyomulása.

London, május 6.

Hutton az ellenség sűrű ágyú- és fegyvertüzése közepette kelt át a Vet-folyón. Lord Roberts táviratában mégis azt a reményt fejezi ki, hogy az angolok veszteségei nem súlyosak. Mialatt Jan Hamilton pénteken a Household-lovassegek egy szakaszának, a 12. Lancier-ezrednek és a Kitchener-lovascsapatnak jól végrehajtott hadmozdulata által megakadályozta a két boer kommandó egyesülését és a boeroknak súlyos veszteségeket okozott, Macdonald dandára a hajóágyuk fedezete alatt küzde az ellenséget jobboldali hadállásából. Ebben a harcban különbözően Black Watch ezrede tüntette ki magát. Hamilton tábornok tegnap átkelt a k's Vet folyón. A boeroknak, akik tegnap Ruidantól északra két mérföldnyire Barton dandárával szemben állottak, négy angol mérföldre nyúló erős hadállásuk volt. Barton csapatai kitűnően nyomultak előre és egymásután foglalták el a hegyhákat.

London, május 6.

Roberts lord táviratozza e hó 5-ikétől: Ma a Vet folyó partjától három mérföldnyire jutottam. A boerok nagyszámban megszállva tartják a folyó tulsó partját. Az ellenséget három óráig tartó ágyútűzessel támadtuk meg, az átkelést azonban nem tudták kiterjeszkölni. E közben lovasított gyalogság Hutton vezéréle alatt megkerülte az ellenség jobb szárnyát és átkelt a folyón. Hamilton hadosztala tegnap megakadályozta a két boer hadosztal egyesülését. A lovassegek rohamot intéztek a boerok ellen, akik futásnak eredtek és kénytelenek voltak halottaikat és sebesülteiket cserben hagyni. Barton dandára ma Ruidan közelében harcra keveredett és elűzte a boerokat hadállásaikból.

London, május 6.

A Reuter-ügynökség jelenti Warrentonból e hó 5-ikéről: Barton dandárja, amelynél Hunter hadosztálytábornok is tartózkodik, Windsonnánál állapota a Vaal folyót. A boerok kiűrtették Windsonnt és Klipdamot és észak felé vonultak. Barton tábornok üldözi az ellenséget és hevesen lövöldözi.

London, május 6.

A Reuter-ügynökségnek jelenti Lourenco Marquesből mai kelettel, hogy tegnap 152 Transvaalból kiutasított brit alattvaló érkezett oda.

London, május 6.

A Royal Academy mai évi lakomáján, amelyen a svéd és norvég király és a walesi herceg is megjelent, Salisbury lord beszédet mondott. Azt a reményét fejezte ki, hogy mivel Délafrikában már megkezdődött az előrenyomulás, Mafeking felszabadul és a háború befejeződik.

Nagy-Szeben, május 6. A görög-keleti érsekségi zsinat szervezőbizottsága a brassói görög-keleti iskola ügyében azt az indítványt tette, hogy a főgyűlés megkezdésének előfeltételeként tárgyalás céljából az összes irományokat a legközelebbi zsinatnak terjeszse elő.

Konstantinápoly, május 6. A berlin-budapest-konstantinápolyi új expresszvonat ma délután indult először Konstantinápolyból. A pályaudvaron megjelent ez alkalommal a keleti vasutak társulatának igazgatója és személyzete.

A német császár és Brazília.

Berlin, május 6. A Wolff-ügynökség jelenti Rio de Janeiroból: A brazilai köztársaság elnöke a német császárhoz táviratot intézett, amely a következőleg hangzik:

Kérem felségedet, fogadjon mélyen érzett köszönetemet azért a jóakaró rokonszenvért, amelyet felséged Brazília felfedezése négy századik évfordulójának ünnepére alkalmából kifejezni szíveskedett. Örömmel ragadom meg ezt az alkalmat, hogy a szövetséges kormány nevében szerencsét kívánjak felségednek és egyre gyarapodó jólétet a német birodalomnak.

Hetven katonatiszt és egy költő.

Valencia, május 6. A javitai Progresso című lapban egy költemény jelent meg, amely miatt 70 katonatiszt javitába utazott, hogy a költemény szerzőjétől elégtételt kérjen. Minthogy a szerző nem találta ott, nagy kárt tettek a lap nyomdájában. A főkapitány vizsgálatot indított ebben a dologban.

Tüntetés egy miniszter ellen.

Barcelona, május 6. Dato belügyminisztert tegnap, mikor a Liceo-színházban megjelent, a közönség egy része tetszénnyilvánításokkal, másik része szitkokkal és püsszeggéssel fogadta. A főkapitány rendelkezésre közbélelt a csendőrség, amely a rendet helyreállította és néhány embert letartóztatott. Mikor a miniszter az előadás után elhagyta a színházat, ismétlődtek az ellenséges tüntetések. A csendőrség ismét közbélelt és megint letartóztatott néhány tüntetőt. Hír szerint a tüntetést néhány kereskedő rendezte, akik nincsenek megelégedve az adótörvénnyel.

KÖZGAZDASÁG.

A földmivelők országos egyesülete.

Budapest, május 6.

A földmivelők országos egyesülete ma délelőtt 10 órakor tartotta meg alakuló közgyűlését a tanítók kaszinójában a tagok élénk részvételével. A gyűlésen, a melyen az ország legkülönbözőbb vidékeinek gazdaközönsége képviselve volt, résztvevők: Ágoston József, Babó Lajos, Bónis István, Egyedy Arthur, Feszty Béla, Fischer Sándor, Hajdu József, Komjáthy Béla, Kovácsy Sándor, Kristóffy József, Szentiványi Kálmán, Szily Pongrác, Török Bertalan és Végh Artur orsz. képviselők, Lukács György főispán, Dessoiffy Arisztid, Rodiczky Jenő dr., Bamberger Béla dr., Pap Dávid dr., Mandorff Géza báró, Ordódy Lajos, Várady-Balogh Lajos, Nagy Géza, Eröss György, Szónyi Zsigmond, Nagy Dezso, Máray (V. Olasz) Lajos, Tomka Emil, és mintegy 300 kiszgazda az ország minden részéből.

A közgyűlést Kristóffy József országgyűlési képviselő nyitotta meg, aki meleg szavakban üdvözölve a meglepeteket, hosszabban vázolta az új egyesülés irányított eszméit.

A világszerte létező hatalmas gazdasági verseny teszi szükségessé — úgymond — a kiszgazdák tömörülését, hogy ebben a versenyben megállhassák helyüket. Az új egyesületnek célja lesz: Magyarországon a földmivelők érdekeit közvetlenül képviselni, gazdálkodásuk színvonalát emelni, jólétüket előmozdítani és az által őket a társadalmi létünkön káros hatással megóvni. Hogy az egyesület tevékenységére azon kívül eső körülmények zavarólag ne hassanak, a politika, a nemzetiségi és vallási kérdések ki lesznek zárva az egyesület működéséből. Az egyesület nehéz feladatainak megoldásához szükség van az összes fontos tényező közreműködésére, főleg a kormányra és ezt annyival inkább reméli megnyerni, mert a földmivelségi kormány élén oly férfi áll, aki nemcsak hazafiságával, de meleg szívénél nemes érzésével is karolta fel már eddig is a magyar kiszgazdák érdekeit. Egyik főtörökvetésük lesz kiérdemelt a már létező gazdasági egyesületek jókaratát és rokonszenvét. Nem akarunk a már létező egyesületekkel versengeni, nem akarjuk azok működését gyengíteni, csak egy létező hiányt akarunk pótolni, és az országban már létező gazdasági egyesületeket támogatni fogjuk a mezőgazdasági érdekek istápolására irányuló hazafis törekvésekben. A földmivelők azonban megnyerni magukat a földmivelő népet, megtörni benne azt a közönyt, amely annyit üdvös eszmének volt már siratója és felvilágosítási arról, hogy ilt csak saját érdekeiről van szó. Felhívja a jelenlevőket, hogy a munkában mind lelkesedéssel működjenek közre. (Leikes éljenzés.)

Ifj. Kepes József boldogi és ifj. Bak József siófári földművelés leikes szavakban üdvözli az új egyesületet, köszönetet mondva az előkészítő bizottságnak az eszme megvalósítása érdekében kifejtett tevékenységéért.

Komjáthy Béla nagy örömmel látja az új egyesület létrejöttét, mert mindnyájunknak szent kötelessége Magyarországon kis existenciáink segítségére sietni. Az egyesület részéről jövő panasz a legtöbb esetben nem ér el semmi hatást, de ha az óhajtatás a tömegnek súlyával és erejével nyilatkozik meg, akkor azt meghalgtatni kötelesség és akkor pépek leszünk a felismert bajokat orvosolni.

Lukács György főispán sajnálattal tapasztalta, hogy a népművelők igazgatása minő fattyuhajásokat képes teremni a nép lelkében, ha nincs meg az ellensúly, amely megmutassa a népeknek, a kiszgazdáknak a helyes utat, törekvéseinek helyes célját. Ez a nemes hivatás vár rájuk az új egyesületre, amely meg fogja mutatni a hamis értelemben vett agrár-szocializmussal szemben az igaz utat és érvényre fogja emelni azt, hogy a társadalom minden gondolkodó tagja szocialista lesz a szó legnemesebb értelmében, ami azt jelenti, hogy a gyengét, az erőtlent, az erősnek támogatni kell. Bár mint magánygőz veszt részt a gyűlésen, megjelenésével dokumentálni óhajta, hogy a hatóságok a kisbírtokost, a munkást, ha az józanul, szorgalommal igyekszik célját elérni, törekvéseiben a leghatározottabban támogatják.

Vasady-Balogh Lajos leikes leikes szavakban biztatja a megjelent kiszgazdát, hogy teljes erővel iparkodjanak a népet az új egyesület eszméjének megnyerni.

Jeszenszky Ignác leikes bizalommal tekint a földmivelséi jövője elé, mert Darányi földmivelséi miniszter jelszava, hogy a kismembek sorsát felkarolni

elsőrendű feladat, mindenki csak a legszebb eredményeket ébresztheti. Ez a jelszó azonban csak buzdításul szolgáljon arra, hogy a bennünk rejlő erőt fejtsük ki hatványozott mértékben, aminek előmozdítására az új egyesület van hivatva.

Ezután Kristóffy József előterjesztette az alapszabályokat, amelyeket néhány módosítással a közgyűlés elfogadott.

A tisztikar megválasztása volt a napirend következő pontja. A közfelkeltással megojtott választás eredménye a következő:

Elnök: Kristóffy József orsz. képviselő.
Szakosztályok elnökei: 1. közgazdasági és gazd. törvényhozási: Szily Pongrác. 2. földmivelséi és növénytermelési: Ordódy Lajos. 3. állattenyésztési: báró Mandorff Géza. 4. műszaki: Tomka Emil. 5. szőlőmivelséi és borászati: Kovácsy Sándor. 6. szövetkezeti és gazdaköri: Iáró Feilitzsch Arthur. 7. munkásügyi: Lukács György. 8. kereskedelmi: dr. Bamberger Béla. 9. irodalmi: dr. Rodiczky Jenő. 10. kertészeti: Magyar György.

Igazgatósági tagok: Ágoston József (Budapest), Bartók József (Budapest), Chernel István (Közseg), ifj. Bak József (Siófok), Barta Ödön (Budapest), Dessoiffy Arisztid (Budapest), Egyedy Arthur (Budapest), Ferenc József (Mende), Feszty Béla (O-Gyalla), Jeszenszky Ignác (Nagy-Kikinda), ifj. Kepes József (Boldog), Koller Pál (Alsó-Alap), gróf Keglevich Gábor, Komjáthy Béla, Pálóczy Béla (Fülöpszállás), Propper Samu, dr. Pap Dávid (Budapest), B. Szabó István (Tahi-Tótfalu), Szónyi Zsigmond, Telegdy József és gróf Tisza István (Budapest) és Vasady Balogh Lajos (Győr).

Választmányi tagok: Bauer Antal (Ugod), Babó Lajos (M.-Kováshaza), Bessenyei Ferenc (Kis-Becs-kerek), Bárdy László (Ségesvár), Bónis István (M.-Orményes), Fischer Sándor (Győr), Gyárfás Endre (Székely-Keresztúr), Hajdu József (Tisza-Földvár), Kubik Béla (Emőd), Lázár György (Szeged), Lévy Lajos (Péér), Latinovics Géza (Bács-Almás), Lator Sándor (Mármaros-Sziget), Marjay Péter (Nagy-Léta), Manassy György (O-Moravica), Nyerges László (Husz), Nedeczey János (Munkács), Orley Kálmán (Nagyvárad), Pulszky Ágost (Szécsény), Rétyei Minály (Técső), Smialovszky Valér (Rajlez), Székely György (Kilyen), Szentiványi Kálmán (Nyáradfalva), Szulyovszky Gusztáv (Nyitra), Török Bertalan (Nagy-Enyed) és Végh Arthur (Félvinc) országgyűlési képviselők, továbbá id. Adler Adolf (B. Topolya), Balázs József (Kisújszállás), Brengarian Henrik (Osnád-Palota), Buja Lajos (Osnád-Palota), Bornemissa György (Kisfalud), Balogh Gábor (Győr), Bojár Sándor (Nyír), Csillag János (Kővegy), Dóza Elek, (Zilah), Diós Szilágyi Sándor (Makó), Deme Gyula (Péterháza), Eröss György (Fényes-Litka), Fliegler György (Csőr), Felszeghy Ferenc (Kolos-Borsa), Galambos Károly (Fülöpszállás), Gaal Géza (B. Mező-Keresztes), Gubányi József (Pilis), Goldberger Adolf (Losonc), Haller Gáspár (Ó-Kécske), Hoffmann Gyula (B. M.-Keresztes), Jakab László (Kolozsvár), Ila Sándor (Dömsöd), Kuthy Béla Gyula (Er-Keserű), Kálmán József (Aranyos-Maróth), Kiss Abel (Szabadka), Kiss Lajos (Bács-Topolnya), Kmoskó Benedek (Garam-Vezsele), Kmoskó György (Pusztasank-Keresztes), Komiss Viktor (Edelény), Kapossy Daniel (Tisza-Eszár), idősb Kalmár András (Uj-Fazekas-Varsánd), Kis Dusa János (Tura), Kovacs Zsigmond (Mende), Klein Henrik (Somogy-Szil), Klincsek János (Isaszegh), Lampert Gyula (Juth), Lung József (Péter), Liliák János (Mende), Maray Lajos (Budapest), Novák István (Üllő), Nagy Kálmán (Üllő), ifjabb Nikovics György (Osnád-Alberti), Nyul János (Pazmánd), Ordódy Vilmos (Takó-Vezekény), Pusztai Sándor (Komárom-Szent-Péter), Péchy Kálmán (Bolgár), Prisztavok Pál (Ambrozfalva), Pados József (Beő), Petrovay György (N.-Kürü), Sós János (Raba-Hidvég), Sebesy Arthur (Budapest), Szabó Lajos (Inota), Schuller Ádám (Vadkert), Szobonya Bertalan (Királyhalom), Székelyhid Vektor (Nagy-Enyed), Törley Gyula (Bács-Topolnya), Tandory Ferenc (Bodófalva), Tazscherer József (Torbágy), Ugron János (Bögöz), Vadnay József (Kadistán), Vojnich Béla (B.-Topolnya), Veres József (Tahi-Tótfalu), Wagner Agoston (Mátra-Mindszent), Widder Henrik (Budapest), Widder Mór (V.-Atya).

A választások után a közgyűlés ifj. Kepes József kiszgazda javaslatára elhatározta, hogy a gyűlés bezárása után tömegesen megjelenjen a földmivelséi miniszteriumban Darányi Ignác miniszter üdvözlésére.

Kristóffy József elnök ezután köszönetet mondva az érdeklődésért, a közgyűlést berekesztette.

A Köztelken bizonyos féltékenységgel nézik ez új egyesület megalakulását, amely a mezőgazdaság érdekeit megóvni óhajta a tulzó agrárius törekvések kinövéséitől. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének mai nagygyűlésén már szóba került az új egyesület. Benjanovich Sándor hívta fel a szövetségi nagygyűlés figyelmét rá, mint olyanra, amely nemcsak a központ, de a vidéki gazdasági egyesületek szempontjából is figyelmet érdemel, mert — minő mondta — félt, hogy az Országos címet felvett kezdeményezés megbontja azt a szükséges és kívánatos összhangot, amely a gazdasági érdekek előbbrevitelénél szinte nélkülözhetetlen s amelyet létrehozni nagy fáradsággal sikerült. Javaslata hozza, hogy a szövetségi nagygyűlés hívja fel ismétlenül az összes gazdasági egyesületeket, hogy igyekezzenek közösi gazdasági érdekek után a kisbírtokosokat körükbe vonni

ezáltal a parallel mozgalom lehetőleg ellensúlyozni. Felszólaltak a kérdésben gróf Keglevich Gábor, Sághy Gyula, Horváth Jenő, Sachse Hugó és Kodolányi Antal azt hangoztatva, hogy az új alakulás szociális szempontból veszedelmes, a mellett, hogy alkalmas arra, hogy magában a gazdáközönységben, amely eddig egyöntetű test volt, mesterségesen szitson érdekelletteket.

A szövetségi nagygyűlés Bujanovics Sándor javaslatát egyhangulag magáévá tette.

A pénzügyminiszternél. A mezőgazdasági szeszgyárosok küldöttsége ma déli egy órakor Lukács László pénzügyminiszternél tisztelgett s neki is átadták a sérelmeiket magában foglaló memorandumot. A küldöttséget gróf Zselensky Róbert vezette és ő tolmácsolta a mezőgazdasági szeszadózók kívánságait. Lukács László pénzügyminiszter elismerte válaszában a törvényjavaslant azt a hibáját, hogy ugyanazzal a bonifikációval váltatik meg a kisajátítandó kontingens, amelyet a mezőgazdasági gyárak az államtól kapnak. De azzal kívánja megnyugtani a szeszfőzde-tulajdonosokat, hogy a kisajátítandó évi kontingens csekély s így lesz elosztva, hogy a főzdek nagyobb csorbítást nem foghatnak szenvedni. Kiemelte a miniszter azt is, hogy lehetőleg minél több kisebb mezőgazdasági szeszgyár részesülhessen az állam e kedvezményében. Egyébként biztosítja a küldöttséget, hogy úgy, mint eddig a jövőben sem fog elzárkózni a jogosult igények elől. A kérdés felett a törvényhozás fog különben határozni.

A szövetségbe lépett gazdasági egyesületek ma délelőtt tartották meg a nagygyűlésüket a Koztelek helyiségében gróf Desseffy Aurél elnöklété mellett. Tárnyalás alá két fontos ügy került. Az egyik az a határozati javaslat, amelyet a vámtarifja rendezése tárgyában kiküldött bizottság állapított meg. A határozati javaslat egyik pontja azt kívánja, hogy a nemzetközi spekulációnak a gabonáruk alkalkítására művelt káros lefolyásának a megszüntetése céljából, a gabonatorzók-dék egyöntetűen szabályozásának. A határozati javaslatot Rubinek Gyula benőtt megokolása és Zselensky Róbert, Sághy Gyula, Szemere Huba és mások felszólalásai után elfogadta.

A nagygyűlés második fontos tárgya volt Baross Károly határozati javaslata a buzavám ügyében. E javaslati így szól:

Mondja ki a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek nagygyűlése, hogy: 1. a gazdasági termények vámját oly magasra kívánja a jövőben megállapítani, hogy azok egyenlők legyenek a külföldi importáló államok legmagasabb vámja és a Magyarországból a külföldi piacokra való kivitel költségeivel; kiváltképpen a buza vámját, a minimális tarifájában 4 fnt 50 krnak, a maximális tarifájában 5 fnt 50 krnak öhajta.

A nagygyűlés ezt a javaslatot is magáévá tette. Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A gabonapiac szilárd irányzatát a lisztüzlet is követte. Különösen a budapesti nagykereskedők vásároltak nagymennyiségű lisztet, de a tartós eszések következtében a gabonapiac és ezzel együtt az üzlet is ellanyhult. Természetes következménye volt ennek az, hogy malmainak nagyobb költsékkel követeléseikből engedtek. Takarmánycikkük egy a bel- mint a külföldön élénk kereslet tárgyát képezik.

0	1	2	3	4	5
27.40	24.—	24.40	22.70	22.20	21.60
6	7	7½	8	F	G
20.—	17.—	14.50	11.90	9.—	9.—

Az árak 100 kgkint, zsákosról Budapesten szállítva.

Vetőmagvak. (Mauthner Öön tudósítása.) A beérkező rendelésekben, bár többnyire kisebb mennyiségekről van szó; de ezen rendelések száma igen nagy léven, a lefolyt héten is élénkülő vált a forgalom. A legkeresettebbek a takarmányrópamag képezte, minthogy részint az elvetelt mag fogvatékos minősége — részint fagyárkak, — némely vidékeken pedig az orrmányos bogár pusztítása miatt állott be pótvetéseknek szüksége. Epp így keresettek voltak a fűmagvak fajták szerint, valamint fűmagkeverékek is rétek, legelők, nekülönben kertei és parkokba való pázsitokhoz. A herélfélék közül főképpen vörös löherét és lucernát kerestek, s ennek folytán a készletek folyótálig is fogytak. Mezei borsó, mint a bükkönynek pótlása, továbbra is nagy mennyiségben kelt el. Jeggyszék nyersárúért 100 kilónként Budapesten érte: Vörös löher 75—80 fnt, lucerna francia 64—66 fnt, lucerna magyar 53—55 fnt, muharvag 8—8.50 fnt.

Szeszüzlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Azon hírre, hogy a szeszgyárak az árakat későbbi hónapokra szóló kötésekre nézve két koronával föl emelték, élénk üzlet fejlődött ki és nagy mennyiségű szesz adott el, ugy azonnal, mint június és július terminusa. Hogy az üzleti irányzat milyen szilárd, azt mondani is fölösleges, eléggé meggyarazak azt az érvényben levő következő árak: nyerszesz finomított részére: 37½—38, finomított szesz nagyban 114—115, kicsiben 116—117 koronával, denaturált szesz nagyban 38—39, kicsiben 40 koronával, helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése a Budapesti Napló számára.) Noha a mezőgazdasági szeszgyárak a campagne befejezéséhez közelednek és több oldalról exkontingenst kínálnak, a denaturált

szeszüzlet szilárdságából mísem vesztett, mert a tengeri-árak rohamos emelkeése visszatartóvá teszi a gyárosokat, kik későbbi szállításra 1½ koronával magasabban jegyznek. Palackozott áru nagyobb tételekben került piacra. Mai nagybani jegyzések azonnali szállításra: 37½—38½ korona, 10,000 liter-fokkint hordóval együtt ab Budapest, készpénzfizetésre, engedmény nélkül. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Terpentinolaj. (Kalmár Sándor cég jelentése.) Az üzletmenet csendes volt és amerikai híreke kezdetben az irányzat lanyhaság felé hajlott. Mivel a kínálat nem öltött nagyobb mérvet, később az üzletmenet szilárdabb lett, az árak azonban végeredményben nem változtak. Mai nagybani jegyzések viztszta orosz árúért: 51—52 korona ab Budapest 100 kilogrammonként ingyen hordóban, készpénzfizetésre. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

„Sabao”. 1. Az csak annyibau renonce, hogy a kontró elárult a kártyájából olyant, amije nincs. Általában az ilyen téves bemonadt nem veszik renoncenak. Ha azonban öök olyan szigoruan magyar-rúzzák a renonceot, abból az következik, hogy a megkontrázott felvevő felírja a kontra-kasszá. 2. A bemonadás nem számít, mert az utimót bemondónál nem volt a heles. Így tehát nincs kontra ultimo, hanem a tévedés felderítése után kijátesszák egyszerűen a partit. Ez a tévedés nem mehet renonceszámra.

M. L. Sárbogárd. Állami leányiskolák vannak: Besztercebányán, Fiumében, Kassán, Kolozsvárott, Lőcsén, Máramaros-Szigeten, Mező-Turón, Pozsonyban, Sopronban, Szilágy-Somlyón, Szegeden, Székely-Udvarhelyen, Temesvárott, Transzben. Mindenütt az igazgatóságokhoz kell folyamodni. A budapesti angol kisasszonyoknál is vannak ingyenes helyek.

„Szász”. Forduljon levélben dr. Fabrő Henrik urhoz, az Országos Gyorsiró-Egyesület elnökéhez (Budapest, országgyűlési gyorsiróda) s megkapja a tanítói vizsga szabályzatait, a folyamodás részleteinek, a szaklapoknak és a legújabbban megjelent tankönyveknek a jegyzékét.

Bánrévi előzető. 1. A hivatalos Budapesti Közlöny hozza az árveréseket. Kiadóhivatala VII. Kerepesi ut 64. szám. 2. Nem szabad lust mérniök. 3. Igen, felveszik. 4. Sorsjegyeknek utána nézötünk s néhány nap múlva ugyanezen a helyen válaszolunk. **Zaitva-gyarmati előzető.** A gyógyszeriarban szokás is, illik is a kalapot levenni, de erre kényeszeriten senkit sem lehet.

Előzető, Arad. Orvostól kérjen valamelyes el-lenszert, aki ismeri a baj okát is. Mi innen a mesz-szeségből nem ajánlhatunk orvosságot.

A. Zs. Szeged. Annyit jelent, hogy: **Ünemenyes.** **Lippa.** Az már régi terve a közös hadügyi kor-mánynak, de még semmiféle pozitív alakot eddigéle nem öltött. Arról nem tudunk, hogy a kérdés újabb időkben az uságokban is peraktáltatott volna.

Komáromi érdekelt. A bélyegmentesség csak a hírlapi hirdetésekre és a naptárakra fog kiterjesz-tetni, a fali hirdetésekre nem.

L. Gy. Osztróka. Gazdasági lapok ezek: Köz-telek, IX. kerület Üllői-ut 25. Gazdasági Lapok, IV., Muzeum-körút 7. Magyar Föld, VIII., Futó-utca 50. Magyar Gazdák Közlönye, VI., Andrassy-ut 56. Magyar Gazdák Lapja, V. Magyar Tudományos Akadémia bérháza, Volksblatt, IV., Egyetem-utca 4.

K. J. V.-Parsány. Magán cégekről nem adhatunk felvilágosítást. Forduljon bármelyik nagyobb budapesti bankhoz vagy takarékpénztárhoz.

Financier. A kamat törvényesen legfölebb 8%. A kezeslet költségek nagyságának határa azonban nincsen törvényben megállapítva. Eppen ezért előzo-tesen kell tudakozódni.

Özveg. Körülbelül 14 000 forintot kell letennie, ha ezer forintot akar. Phoenix biztosító társaság (Budapest, Becsi-utca.)

Biztosított. Csak az első évet kell megfizetni. Többet nem kérhetnek jorosan.

G. J. Budapest. Meltóztassék ebben az ügyben egyenesen Merő Lipót urhoz, a Telefon Hírmondó r. t. igazgatóságához (VII. Kerepesi-ut 22.) fordulni. Szivesen ad felvilágosítást.

L. M. Nograd-Verőce. Epen olyan föltétellel szok-ták öket fogadni, mint egyéb alkalmassujtaikat. A földmndás 14 nap.

H. J. Zenta Mi nem adhatunk, mert nekünk olyan vállalatunk nincsen.

S. I. Ujpest. Mindenesetre megsürgetheti. Leg-jobb, ha személyesen keresi föl a körjegyzőt.

N. H. Temesvár. Ajánlja föl papirjait magának a kibocsátó társaságnak. Ott még legtöbbet adhatnak érte. A tőzsdén nem jegyzik azokat a részvényeket.

Siroka. A báró Hirsch Mörice Jótékonyági és Önségelyző Egyesület, VI. Teréz-körút 3. sz. a. van. Elnöke: Faludi Gábor. Ezenkívül van egy báró Hirsch jótékonyági alap, amelynek dr. Weinmann Fülöp királyi körjegyző (VI. Andrassy-ut 1.) a keze-lője. A kérvényeket ő hozza keül küldeni.

Tubaróza. 1. Nagy merészege volt azt a levelet elküldeni, de sértés semmiesetre. 2. Bocsületes leány nem is válaszolhatott volna másképp.

K. V. Az nyerte meg a fogadást, aki a két sz mellett volt.

A. Z. A es. és kir. haditengerészeti akadémia Fiumében van. Az igazgatóság szivesen küld pro-spektust, ha kéri.

Ungvár. Meltóztassék elhinni, a legnagyobb ér-deklődéssel olvastuk el szives sorait. De nincs igaz-a. Országos nagy ügyről volt szó, amely a közönység legnagyobb érdeklődésére tarthatott számot. Ugy is van, hogy ön egészen elszigetelten áll véleményével.

Jenő. Menjen el tanuival a polgármesteri hiva-talba s igazolja ott, hogy születése óta mindig a Jenő nevet használja, akkor — ha külfömben más akadály fenn nem forog — a polgármester esetleg elrendeli az anyakönyv kiigazítását.

Mozdonyvezető. K. J. volt országgyűlési kép-viselő ezidőszertint Kalocsán lakik. Valami hivatala van az érekekéznél.

Orsoval tisztviselő. Általános takaréé és hitel-szövetkezet, V. József-tér 14. Budapest-erzsébetvá-rosi bank, mint szövetkezet, VII. Kerepesi-ut 22. Budapesti kölcsönös segélyező-egylet, mint szövetke-zet, V. Arany János-utca 18. Ezeket kívül van még Budapestben mintegy 200 szövetkezet.

G. J. Miskóc. Az usjagtáblák minden egyes hirdetésé 30 kr. bélyegilleték alá esik, éppugy, mint a lapok hirdetéséi.

K. L. Meltóztassék ezíránt a Képzőművészeti Társulathoz (VI. Városliget, Múcsarnok) fordulni, ott ajánlanak önnök vállalkozó arcképfőtöt.

K. F. Az a szó egészen jól és helyesen van ott alkalmazva.

F. G. Szolnok. A városnak a hivatalos helység-nevíár szerint 2074_q lakosa van. Az adatok 1898. év-ből valók, újabb adatok még nincsenek.

Éb. barát. Szplandíd, Bengál, földell, leden, Pólin, dszendmen, lorian léz orribl.

Sándor 500 forint.

Éü olvasó Sz. B. Zs. méltóztassék, lakik Alkot-mány-utca 24. L. S. Nagyságos lakik Nagykorona-utca 19.

Lili. I. Stiller tanár délelőtt a zsidó kórházban, délután a lakásán (Sas-utca 21.) fogad betegeket. 2. Olyan nevű orvos nincs az orvosi címárban.

D. K. Zenta. A horvát honvédség a magyar királyi honvédséghez tartozik, a vezényszó azonban horvát.

Sorsjegyek.

K. M. Salm-Reiffenstein sorsjegyét még 1888. július 15-ikén kiunták 60 pengő fr nyereményvel.

Sz. K. Jászó. Méltóztassék a sorsjegy számát egy levelezőlapon megírni, akkor szivesen utána né-zetünk. Egyetlen egy levelet sem szoktunk válasz nélkül hagyni. Bizonyára válaszoltunk önnök is, de kikerülte a figyelmet.

Fannonahalma. — **G. V. Kürth.** — **G. Zs.-né, Fiume.** — **L. E.** — **126785. sz. előzető.** Nagy-Mihály. — **K. B.** — **P. E. Lovonc.** — **T. Gy. Buda-Eörs.** — **F. S. Dunaszerdahely.** Sorsjegyeik nem nyertek.

N a p i r e n d.

Naptár. Hétfő, május 7. — Római katolikus: Szaniszló. — Protestáns: Szaniszló. — Görög-orosz: (április 24.) Szába vt. — Zsidó: Ijár 8. Sáni bjt. — A nap két 4 óra 19 percek. — Nyugszik este 7 óra 2 percek. — A hold két délután 12 óra 5 percek. — Nyugszik éjjel 12 óra 53 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A székesfőváros magánépítési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városházán.

A magyar tudományos Akadémia I. osztályának ülése délután 5 órakor.

A budai zenékör hangversenye este fél 8 órakor az I. kerületi polgári leányiskolában.

Nemzeti múzeum: Természettörténi tára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett meztelkinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Közeledésk múzeum a városligetben nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Mezőgazdasági Múzeum zárva. Országos képtár zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár zárva. Iparművészeti múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-öt délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmérténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az írlvezetőség árusításokat is eszközöz) a városligeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiendeltéseg központi írlvezetősége (Magyar kereske-delmi részvevnyársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. **Somossy Mulató.** Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest leg-olesőbb szállóhája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilági-tás, specialitás kerképjárterem.

Petanovits Metropoli szállóhája. Naponta hang-verseny (lásd hirdetését.) Ujonnán berendezett fényes ét-termek.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termek-ben Dobronyi Géza I-ső rangu zenekarának hangversenye.

